

SLOVENSKI

Poročevalec

izdaja in tiska Casopisno-založniške podjetje Slov. poročevalec. - Direktor: Rudi Janžura. Glav. in odgov. urednik: Sergej Vošnjak. - Za usk. odgovarja Fr. Plevel. - Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ul. št. 1 in 2, telef. št. 23-523 do 23-526. - Uprava: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1/II, telefon št. 23-522 do 23-526. - Oblasni oddelek Ljubljana, Titova c. 7, telefon št. 21-498, za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje 21-832. - Poštni predaj št. 29. - Ziro račun pri Kom. banki Ljublj., št. 60-KB-5-2-367. - Mesec, naročnina 120 din

ZASEDANJE ZVEZNE LJUDSKE SKUPSCINE

Obširen dnevni red

Beograd, 8. jul. Zvezni zbor in zbor proizvajalcev zvezne ljudske skupščine sta imela dopolnilne krajsje ločni seji, na katerih sta določila dnevni red.

Zvezni zbor je določil naslednji dnevni red: predlog zakona o izpremembah in izpopolnitvah splošnega zakona o ureditvi občin in okrajev, predlog zakona o vinu, predlog odločbe o dodeljevanju sredstev iz gospodarskih rezerv federacije za dotacije proizvajalcev koka, predlog odločbe o potrditvi uredb zveznega izvršnega sveta, predlog zakona o izpremembah in izpopolnitvah zakona o vojaških vojnih invalidih, predlog zakona o avtorskem pravu, predlog zakona o organizaciji znanstvenega dela in predlog zakona o višji železniški prometni šoli. Na koncu bo zvezni zbor proučil poročilo o delu odbora za prošnje in pritožbe od 1. januarja do 30. junija t. l.

Zbor proizvajalcev je določil naslednji dnevni red: predlog zakona o vinu, predlog odločbe o dodeljevanju sredstev iz gospodarskih rezerv federacije za dotacije proizvajalcev koka in predlog o potrditvi uredb zveznega izvršnega sveta.

Na seji zbora proizvajalcev je ljudski poslanec Rudi Rogelj iz Maribora postavil vprašanje zveznemu izvršnemu svetu, ali bo odobril določeno vsoto deviznih sredstev s katerimi bi mogli vojni invalidi nabaviti motorna vozila iz inozemstva.

Predstavnik zveznega izvršnega sveta Veljko Zekovič je odgovoril, da namerava zvezni izvršni svet, kakor lani, uvoziti določeno število avtomobilov za potrebe vojaških vojnih invalidov. Dodal je, da v sekretariatu za socialno zaščito pri zveznem

izvršnem svetu proučujejo vlogo pod katerimi bi mogli vojaški vojni invalidi nabavljati vozila.

Zvezni zbor zvezne ljudske skupščine je nadaljeval dopolnilno sejo nekoliko po 18. uri. Predsedujoči Miloje Smiljevski je odredil začetek razprave o predlogu zakona o izpremembah in izpopolnitvah splošnega zakona o ureditvi občin in okrajev.

Prvi je dobil besedo poročevalec odbora za organizacijo oblasti in upravo Djurica Jokić, ki je poročal o razpravi odbora o tem zakonskem predlogu. Sledilo je nato poročilo zakonodajnega odbora, ki ga je podal poročevalec Jerko Radmilović.

V razpravi je prvi izpregovoril član zveznega izvršnega sveta Slobodan Penezić, ki je obrazložil omenjeni zakonski predlog.

stavnika v ljudskem odboru okraja oziroma v okrajnem odboru. To je glavno načelo: enako število volivcev za enega predstavnika in ne, da bi imela vsaka občina svojega predstavnika. Glede na to občina ni neposredno zastopana v okrajnem odboru, temveč so njeni prebivalci posebej zastopani po določenih delegatih oziroma odborniki občinskega odbora. Tudi v okrajni zbor proizvajalcev se volijo delegati sorazmerno po številu proizvajalcev ustrezne proizvodne skupine na področju občine. V okviru skupnega števila odbornikov, ki pripada industrijski oziroma kmetijski proizvajalci skupini, delegira vsaka občina najprej po enega člana iz skupine, ki ima večino v njenem zboru proizvajalcev. Ostalo število odbornikov se razdeli na posamezne občine sorazmerno po številu proizvajalcev ustrezne skupine na njihovem področju.

S tem zakonom se podaljšuje mandatna doba občinskih ljudskih odborov na 4 leta. Ni nobenega razloga da bi se mandatna doba občinskih ljudskih odborov razlikovala od mandatne dobe okrajnih ljudskih odborov. Nasprotno, v delegatskem sistemu se morajo nujno koordinirati mandatne dobe občinskih in okrajnih ljudskih odborov.

(Nadaljevanje na 2. strani)

OBRAZLOŽITEV SLOBODANA PENEZIČA O IZPREMEMBAH V ZAKONU O UREDITVI OBČIN IN OKRAJEV

ZAKAJ DELEGATSKI SISTEM?

Ko je označil osnove komunalnega sistema v naši državi, je Slobodan Penezić dejal: Vedno smo bili mnenja, da sprejete odločbe niso končne in da se bo naš komunalni sistem v praksi razvijal in izpopolnjeval. Dosedajni rezultati so pokazali, da je bilo tako stališče popolnoma upravičeno in bomo na njem vztrajali tudi v bodoče. Danes so popolnoma dozoreli pogoji za prenos pristojnosti z okrajev na občine v mnogo večjem obsegu kakor doslej, zlasti na področju gospodarstva. V tej smeri je zvezni izvršni svet pripravil predpise, katere bo v kratkem predložil skupščini. To bo še popolneje določilo tako status občin kakor tudi njihove odnose do okrajev in drugih organov.

ZAKAJ DELEGATSKI SISTEM?

Kot naslednja novost tega zakona je uvedba delegatskega sistema za volitev okrajnega ljudskega odbora. Delegatski sistem je logična posledica načela, da je okraj skupnost občin in da opravljajo kot tak zadeve, ki so skupne za občine na področju okraja. Delegirani predstavniki iz vsake občine, ki so delegirani predstavniki občinskega ljudskega odbora. Obtem mora biti tudi delegat volivcev, ki so ga izvolili. To pomeni, da delegat ljudskega odbora občine ni samo predstavnik in zastopnik politike občinskega ljudskega odbora, da ni samo predstavnik in zastopnik krajevnih interesov v širši skupnosti, temveč je in mora biti tudi zastopnik splošne politike, ker vsebuje funkcija okraja, kakor tudi vsake skupnosti na katerikoli stopnji, enotno politiko politiko graditve socializma in socialističnih odnosov.

ZAKAJ ZBORI PROIZVAJALCEV V OBČINAH?

Dva najpomembnejša elementa predlaganega zakona sta uvedba zborov proizvajalcev v vseh občinskih ljudskih odborih in uvedba delegatskega sistema za volitev obeh zborov okrajnega ljudskega odbora.

ZAKAJ ZBORI PROIZVAJALCEV V OBČINAH?

lja svoje neposredno sodelovanje v organih oblasti. Glede na to so zbori proizvajalcev nujno potrebni v naši politični organizaciji, dokler so še razlikovanja med proizvajalci in neproizvajalci. Dejanska podlaga in potreba za ustanovitev zborov proizvajalcev v vseh občinah sta bili ustvarjeni tudi že s dejstvom, da so občine kot osnovne skupnosti državljanov dobile in da bodo še bolj dobivale glavne gospodarske funkcije v odnosu do gospodarskih organizacij, in sicer neposredno. Z bodočimi izpremembami v pristojnostih občinskih ljudskih odborov bodo občine dobile še znatno širše pravice, kakor pa so jih imele doslej. To pomeni, da vse splošne družbene funkcije, ki jih mora družbena skupnost kot celota obdržati in opravljati v odnosu do gospodarskih organizacij in drugih samostojnih ustanov, ki imajo družbeno upravljanje ali samoupravljanje, opravljati tudi občina v okviru splošnih načel, določenih z zveznimi predpisi ali zveznim družbenim planom. Zaradi vsega tega si seveda ne moremo niti zamisliti, da bi v občini ne bilo organa, kakršen je zbor proizvajalcev.

PREKLIČ SKLICANJA SEJE ODBOROV ZA GOSPODARSTVO REPUBLIKEGA ZBORA IN ZBORA PROIZVAJALCEV LJUDSKE SKUPSCINE LRS

Seji odborov za gospodarstvo republiškega zbora in zbora proizvajalcev ljudske skupščine LRS, ki sta bili sklicani z osebnimi vabilji za 10. julij ob 9. uri, odpadeta.

SKLICANJE SEJE ODBORA ZA ORGANIZACIJO OBLASTI IN UPRAVE REPUBLIKEGA ZBORA LJUDSKE SKUPSCINE LRS

Predsednik odbora za organizacijo oblasti in uprave republiškega zbora ljudske skupščine LRS sklicuje 44. sejo odbora za sredo 10. julija ob 9. uri v poslojstvu ljudske skupščine LRS.

Predlog dnevnega reda. I. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah zakona o območjih okrajev in občin v LRS; 2. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o izvedbi priključitve odpravljenih občin v okrajev; 3. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o volitvah in odločitvi odbornikov ljudskih odborov; 4. obravnava in sklepanje o predlogu odloka o določitvi števila članov sveta odvetniške zbornice Slovenije; 5. obravnava in sklepanje o predlogu kandidature za člana sveta Odvetniške zbornice Slovenije; 6. obravnava in sklepanje o predlogu odloka o prenosu krajevnega območja okrajnega sodišča v Kočevju iz območja okrajnega v Novem mestu v območje okrajnega sodišča v Ljubljani.

Sovjetski veterani pri predsedniku republike

Brioln, 8. jul. (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz-Tito je sprejel danes ob 11.30 na Briolnih delegacijo odbora sovjetskih veteranov, ki jo vodi podpredsednik odbora Sidor Kopsak. Pri sprejemu je bil navzoč član centralnega odbora Zveze borcev Jugoslavije Vlado Segrt, ki spremlja delegacijo po državi.

Delegati odbora sovjetskih vojnih veteranov so bili nato gosti na kosilu pri predsedniku Titu, na katerem so bili tudi podpredsednik izvršnega sveta Hrvatske Božidar Maslarić, generalni polkovnik Kosta Nagy in generalni podpolkovnik Milan Zeležlj.

ZASEDANJE PODOBORA OZN ZA RAZOROŽITEV

Politika pod vročim soncem

Na včerajšnji seji je britansko delegacijo vodil zunanji minister Selwyn Lloyd - Nehru je proti temu, da bi v londonskih razgovorih sodelovala še kakšna država

Trst, 8. jul. - Tropi val, ki je domala paraliziral normalno življenje, še vedno gospodari nad vsi Italijo. Zivo srebro se giblje med 35 in 42 stopinjami v senci; morje je postalo mlačna mlakuza in pesek na plaži pekoča žerjavica. Vroćinski val, ki se mu ni kam umakniti, je na polotoku terjal že več človeških žrtv. Zdravniki ceylonskega poslanstva v Rimu je zblaznel, zmetal pohištvo skozi okno in prepeljal so ga v bližnjo... Dan za dnem prihajajo poročila o novih smrtnih žrtvah vročine. V mnogih mestih opozarjajo, da je treba varčevati z vodo. V mnogih predelih severne Italije morejo kmetovalci delati le v zgodnjih jutranjih urah.

Pričakovati je bilo, da bo tropška vročina tudi politike prisilila v senco. Toda nedavne spremembe v vodstvu Sovjetske zveze so jih znova popolnoma zapolisile. Resolucija plenuma CK KP Sovjetske zveze in vse, kar ji je sledilo, je namreč še vedno v ospredju zanimanja vse politične javnosti.

Reakcija na nedavne dogodke v Moskvi je dvojna. Klasični antikomunizma vidijo v znanih spremembah v vodstvu Sovjetske zveze samo nadaljevanje borbe za oblast, ki se je po njihovem mnenju začela po Stalinovi smrti, treznejši del javnega mnenja pa daje bolj kritične in objektivne analize; njeni odtiski grede od »podpore brez pridržkov«, ki ji je dalo vodstvo KPI novo linijo v Rusiji, preko »kakajčevga optimizma«, ki so ga z nekaterimi svojimi mislimi o metodi dogajanja izrazili socialisti do levega dela demokristjanov. Ti so sicer v nedavnih dogodkih videli možnost za občutnejši napredek v procesu popuščanja mednarodne napetosti, so pa po drugi strani prepričani, da so nedavni dogodki v Moskvi zunanja manifestacija slabosti

Togliatti je v nedeljski »Unita« pod naslovom »Bistvo in metoda« odgovoril Nenniju. Za primer je dal kongres francoskih socialistov, ki so - razvijajo svojo misel Togliatti - kar se metode tiče, na najbolj demokratičen način razpravljali o Severni Afriki ter Alžiru in prišli do sklepa, da je treba kolonialno vojno nadaljevati... Večidel uvidnika pa je posvečenopolni solidarnosti vodstva KPI z ukrepom plenuma CK KP Sovjetske zveze. Današnja »Unita« pa daje s pripispevkomsvojega moskovskega dopisnika pod naslovom »Dramatična reportaža iz Moskve« svoj žurnalistični poudarek važnosti in upravičenosti sprememb v Sovjetski zvezi.

V krepki disonanci z osrednjim glasilom KPI je glasilo avtonomne tržaške federacije »Il Lavoratore«, ki v uvodniku pod naslovom »Po kongresu« s posmehom in ironijo piše »o tistih, ki so od kongresa pričakovali antistalinistično revolucijo.« »Mnogi so pričakovali več kot jim je bilo dano,« beremo v članku Laure Weiss.

Vendar kljub vsej manifestirani ortodoksni in dogmatizmu XX. kongresa KP Sovjetske zveze v svojih praktičnih in konkretnih posledicah ni šel popolnoma mimo tržaškega kongresa, ne glede na to, da je aparat domala popolnoma uveljavil svojo koncepcijo. Pogledi, ki jih je Togliatti obdržal neposredno po XX kongresu v reviji »Nuovi argomenti« in zaradi katerih je bil od Prave »kritiziran«, so prišli

Sirijski zunanji minister Bitar prisel v Beograd

Beograd, 8. jul. (Tanjug). Sirijski minister za zunanje zadeve Salah Bitar je nočjo z letalca HAT prispel iz Rima v Beograd. V Jugoslaviji bo ostal pet dni kot gost državnega sekretarja za zunanje zadeve Koče Popovića.

Na zemunskem letališču so sprejeli gostiteljski državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović, državni podsekretar za zunanje zadeve Dobrović Viđić, jugoslovanski poslanik v Siriji Slavko Zore in drugi.

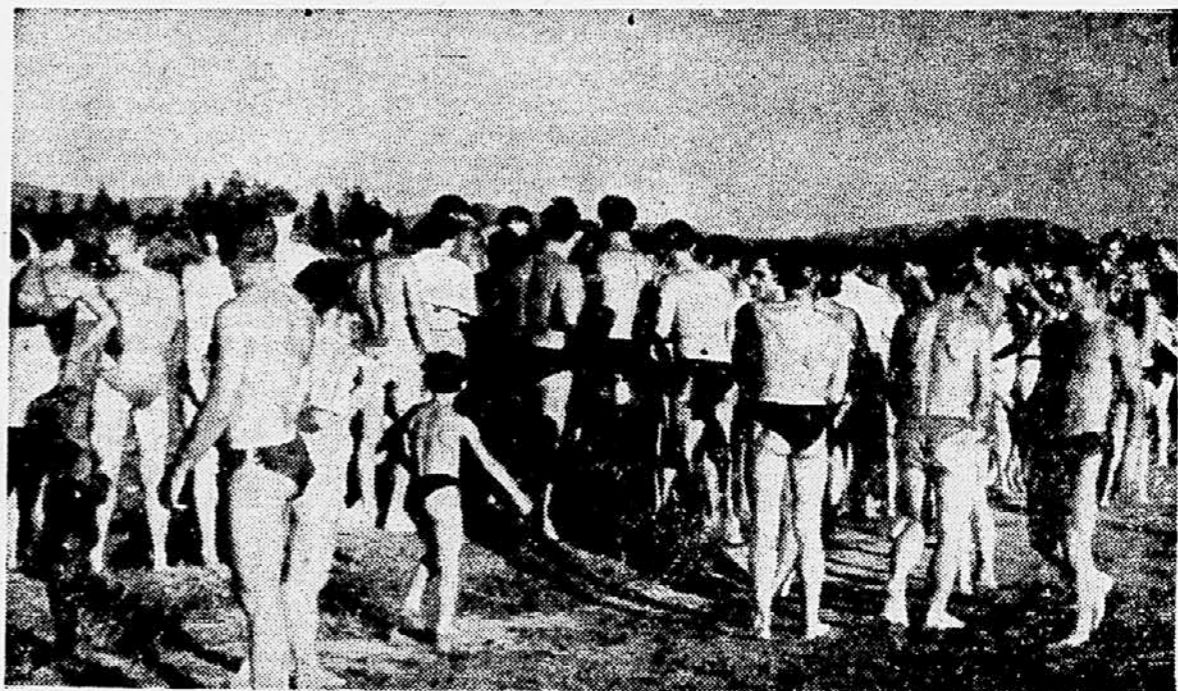
G. Bitarja spremlja na njegovem potovanju njegov osebni tajnik Izat Ubari.

Obvestilo bralcem Od danes naprej bomo objavljali slikanico redno na zadnji tekni strani kot podlistek. To-rej ne več zgoraj na 5., 7. ali 9. strani, temveč spodaj na 4., 6. ali 8. strani. Uredništvo

IREME

STANJE 8. JULIJA: Frontalne motnje se združujejo nad Anglijo. Nekoliko hladnejši zrak je v visokih zaleh severne Alpe, kjer povzroča krajevne nevihte. Včerajšnje temperature v Sloveniji: Maribor 25, Murska Sobota in Novo mesto 37, Ljubljana in Ajdovščina 36, Celje in Slovenj Gradec 35, Postojna in Koper 33, Planica in Jezerško 30 stopinj C. Napoved vremena za torek: Sprva pretežno jasno, popoldne povečana oblačnost in krajevne nevihte. Temperature ponoči med 14 in 16, v Prigorju 21, najvišja dnevno med 32 in 37 stopinj C.

Miran Suštar

Ceprav sicer več nismo vajeni dolgih vrst, jih zasedimo te dni na Savi, Sori, Savinji in drugih kopalščih, ko pripeljejo hladne pijače.

Razorožitvena posvetovanja

Od našega stalnega dopisnika

LONDON, 8. jul. (Tanjug). Danes dopolnilne je bila tajna seja predstavnikov zahodnih sil v pododboru Združenih narodov za razorožitev, na kateri so pregledali, kako daleč so razgovori. Ameriški delegat Stassen po mnenju poučenih krogov v Londonu še ni končal z opisovanjem predloga zahodnih držav za sklenitev omejenega sporazuma o razorožitvi, kakor je bilo prvotno zapisano v časopisih. Tu krogi menijo, da so zahodne sile verjetno razložile svoje predloge glede nuklearnega orožja, o ostalih vprašanih pa še niso povedale konkretna stališča. Pričakujejo, da bo sovjetski delegat Zorin na današnjem plenarnem sestanku pododboru spet poljsnjeval sovjetsko stališče in da bo morda prinesel nekaj novih predlogov.

Zastopnik Foreign Office je izjavil na današnji tiskovni konferenci, da bošta na popoldanskem sestanku vodila britansko delegacijo minister za zunanje zadeve Selwyn Lloyd in stalni britanski delegat Allan Noble.

Predsednik indijske vlade Nehru je v govoru po televiziji izjavil, da bi bilo najbolje, če bi sedanji razgovori o razorožitvi ostali na stopnji, kjer so zdaj. Na vprašanje, če bi bilo treba vključiti svoje enote v razgovore o razorožitvi, je Nehru odgovoril, da bi to samo zapletlo razgovore in da je najbolje, da vodijo razgovore samo države, ki so zdaj zastopane v pododboru. Nehru je podal to izjavo dan prej, preden je sovjetski delegat Zorin zahteval, da Indija sodeluje pri delu pododboru Združenih narodov za razorožitev.

Predsednik senatnega pododboru za razorožitev demokratski senator Hubert Humphrey je predlagal, naj bi LR Kitajsko uvedli v vsak sistem razorožitve. Govoreč v senatnem pododboru, je zahteval ukrepe za morebitno spremembo trgovinskega embarga do LR Kitajske, da sprejme ameriške novinarje, ter izvede določeno revizijo sporazuma o premirju na Koreji, da bi nato mogli skritično svoje enote z obeh strani demarkacijske črte. Senator Humphrey je predlagal da bi Združeni narodi razmislili o spremembi sporazuma iz 1953. o premirju na Koreji in omogočili znanjšanje oboje strank v vojaških sil ob medsebojni inspekciji na kopnem in v zraku. S tem bi utiril pot za politično rešitev na Koreji.

Ameriški odgovor na sovjetski predlog o ustavitvi nuklearnih poskusov ocenjuje »Washington Post« kot odgovor, ki je bil dan »proti volji in s preveč pogoji«. Casopis piše, da ameriški desetmesečni rok ni dolga in prepričljiva doba in da njen poskusni značaj nujno ustvarja sum, da so ZTA manj razpoložene za sklenitev sporazuma kot bi bile lahko«. Casopis zato pozdravlja izjavo predsednika Eisenhowerja, da bi bile koristi od sporazuma s Sovjetsko zvezo večje kot prednost proizvodnje tako imenovane »čiste jedrske bombe«. Politične in psihološke koristi od sporazuma bi bile neprecenljivo važne in bi opravile sklenitev enostranskega sporazuma o ustavitvi poskusov brez prepovedi nadaljnega izdelovanja nuklearnega orožja, če popoln sporazum, za katerega se zavzemajo ZDA, ne bi bil izvedljiv. Prvi korak, ugotavlja časopis, vodi k drugemu in nujno je, da gremo naprej.

»Christian Science Monitor« poudarja, da bi nuklearno orožje celo ob morebitni preprečitvi sevanja opustošilo mnoge države in vse celine ter da v taki vojni, kakor je dejal predsednik Eisenhower, ne bi bilo zmagovalca. Potreba po razorožitvi je zdaj prav tako pereča kot je bila pred objavo teorije o »čisti bombi«, piše »Christian Science Monitor«.

Na vrsti: visoko šolstvo Zakaj: „Nimamo, zmanjkalo!“

Izjavo podpredsednika zveznega izvršnega sveta Rodoljuba Colakovića o novem šolskem sistemu

Beograd, 8. jul. Podpredsednik zveznega izvršnega sveta Rodoljub Colaković je izjavil danes na tiskovni konferenci, da je zvezni izvršni svet predlagal zvezni ljudski skupščini ustanovitve skupne komisije, ki naj bi proučila vrsto vprašanj v zvezi z vzgajanjem visokošolskih kadrov za gospodarstvo in razne družbene službe.

»V naši javnosti se slišijo upravljene kritike proti dolgoletnemu študiju, ki so vsakega eden izmed razlogov, da se lotimo solidnega proučevanja in odrejaanja usreznih ukrepov. Naša skupnost izdaja znana sredstva za izobrazbo visokošolskih strokovnjakov, rezultati pa niso takšni, kakršne pričakuje skupnost.

Jeseni bomo stopili pred skupščino s sistemom šolanja in vzgajanja v Jugoslaviji. V tem sistemu so naše socialistične rešitve za šole I. in II. stopnje, kakor tudi za izobraževanje odraslih. Vsekakor se bo z izpremembami v teh dveh stopnjah šolanja morala izpremeniti tudi tretja stopnja šolanja, kar nas prav tako sila, da proučimo temeljito tudi to zadevo.

Podpredsednik Rodoljub Colaković je ob koncu poudaril, da je to zelo nujno delo, in da je treba ljudski skupščini čimprej predlagati ukrepe, da bi te zapletene probleme uredili v korist našega nadaljnjega razvoja.

Na čelu skupne komisije bo član zveznega izvršnega sveta Krste Crvenkovski, podpredsednik pa dr. Borislav Blagojević, predsednik Skupnosti jugoslovanskih univerz. Člani komisije so: ljudski poslanci Josip Cazi, Redivoje Davidović, Milojko Drulović, sekretar sekretariata za zakonodajo in organizacijo pri zveznem izvršnem svetu dr. Leo Geršković, predsednik Zveze društev inženirjev in tehnikov inž. Milun Ivanović, ljudski poslanci inženir Filip Knežević, Vlado Krivic, inž. Jože Levstik, Sefket Maglajić, inž. Velimir Milutinović, članica izvršnega sveta

nje glede njihovih vrst in tipov ter glede organizacije pouka in vsebine izobraževanja v njih. Pri tem bo komisija postavila posebno pozornost sodobnosti pouka, trajanju in dokonanju študija, družbeno-gospodarskemu vzgajanju kadrov in njihovi sposobnosti za reševanje vprašanj naše prakse iz družbenega razvoja.

Komisija naj predlaga organiziranje sistema šol III. stopnje (univerz, visokih in višjih šol), pri čemer naj upošteva potrebo večjega diferenciranja glede vrste kadrov, njihove splošne in strokovne usposobljenosti ter glede sposobnosti visokokvalificiranih strokovnjakov za praktično delo in za znanstveno-raziskovalno delo, kakor tudi potrebo po usposabljanju učnega kadra v zvezi z reformo šol I. in II. stopnje.

Kako je s sadjem?

Nekaj dni še marelice pa hruške — Maloprodajci so popolnoma odvisni od veletrgovine, ta pa ne sklepa nikakršnih pogodb

Vročina, ki zadnje dni izpušča okrog nas se širi od tal in iz zdovja, nam vzbujajo neprestano žejno, ki jo težko sproti pogasimo. Bolj kot vse pišajo, pa je sadje tisto, s čimer se najbolj osvežimo. Zal pa je letos sadja dokaj malo.

Temu je vzrok najprej majski sneg, pa slana, ki sta uničila zgodnje sadje. Sedaj pa nagaja še suša. Ker je povpraševanje po sadju zelo veliko (prve dni julija so bile stojnice na ljubljanskem zbirališčem trgu videti kot da bi jih napadle koblice), sino se zanimali po posameznih poslovalnicah, kako kaže s sadjem.

V poslovalnici »Višnja« v Gradiscu so nam prijazno povedali, da sadja letos ne bo kaj prida. Tudi nobene pogodb nimajo z grozisti in prodajajo pač to kar pride. Tako imajo sedaj na zalogi marelice po 100 din, ringlo po 60 din, breskve po 110 din, in hruške po 76 din.

Podobno stanje je v »Hruški«, »Jagodici«, »Česnja« in drugih poslovalnicah s sadjem in zelenjavo, katere vse zalaga grozistično podjetje »Sadje-zelenjava«.

Tudi v tem podjetju so nam radi postregli z informacijami. Ze prve besede so potrdile vse tisto, kar smo zvedeli v posameznih poslovalnicah s sadjem in zelenjavo — namreč, da sadja letos še daleč ni na pretek. Le marelice je še kar in še en teden do deset dni jih bo dovolj, potem pa bo ta žlanti sadež minil. »Sadje-zelenjava« dovažajo marelice največ iz Novega Sada in okolice Beograda, medtem ko jih je zelo malo domačih iz Goriske, več pa iz krškega okraja. Ker je vročina zelo velika, marelice hitro zorijo, tako da bodo vse naenkrat zrele. S tem pa trpi tudi njihova kakovost, saj so hitro pokvarljive. Zato jih podjetje »Sadje-zelenjava« ne prevažata več z vlakmi, saj je prevoz trajal včasih tudi do štiri dni, temveč s kamioni. To je sicer dražje, pa se še vedno izplača. Tudi ne uvažajo več iz Makedonije, saj se je že prvi in edini pošiljki marelic od tam pokazalo, da to ni rentabilno, saj je bilo kar 40% marelic pokvarjenih.

Slasten sadež, ki ga zaradi sočnosti cenijo zlasti otroci-hruške — pa prmanjkujejo. Sedaj so na trgu le iz goriskega in koperskega okraja drugod pa niso še dozorele. Dozvo iz Beograda pa se ne izplača, ker bi to preveč dvignilo ceno. Za ringlo, ki ga dobimo iz Brd pa med potrošniki ni toliko zanimanja, več pa za breskve. Toda teh ni mnogo.

Dr. Garafullić v Beogradu

Beograd, 8. jul. Znaní Jugoslovčan dr. Juan Garafullić iz Čila, predsednik Socialistične zveze te države in podpredsednik Jugoslovansko-čilskega kulturnega inštituta je prispeel večeraj v Beograd. Dr. Garafullić, ki je bivši minister za zdravstvo v čilski vladi in bivši generalni sekretar socialistične stranke, bo ostal na privatnem obisku do 20. tega meseca. Obiskal bo Zagreb, Split in Dubrovnik ter imel razgovore s predstavniki jugoslovanskega družbenega in kulturnega življenja. Dr. Garafullić je bil v Jugoslaviji zadnjičkrat leta 1952 kot gost v državi. Ob tej priliki ga je sprejel tudi predsednik Tito. (Jugopres)

»Politična dokumentacija«

Beograd, 8. jul. Izšla je 3. številka zvezka »Politična dokumentacija«, ki objavlja gradivo s plenuma CK zvez komunistov v Makedoniji, Srbiji in Sloveniji.

največ zato, ker jih izvažamo v Avstrijo. Nemčijo in deloma v Trst.

Sedva pa bi bilo na trgu verjetno več cenenejša sadja, na primer breskev, če bi bilo med potrošniki in pridelovalci manj posrednikov, saj na teh odpade precej vsoka marža, kar sedva ceneno avtomatično dvigne.

Kako bo s sadjem za naprej, kaj bomo na trgu lahko kupili in s čim poživili svoje jedilnice v drugi polovici julija in v avgustu, pa nismo mogli točno zvedeti, kajti tudi grozisti ob takih razmerah, ko je vsehpolno pomanjkanje sadja, ne sklepajo nobenih pogodb.

V. K.

Severni Sloveniji grozi suša

MARIBOR, 8. jul. Vročina zadnjih dni, ki je dosegla v nedeljo svoj višek z 38,2 stopinjami C, povzroča v severni Sloveniji resno skrb zaradi suše. Zemlja je že popolnoma izsušena. Na Dravskem polju, v Slovenskih gorah in Halozah je zemlja vsa razpokana. Vsi studenci in manjši potoki so usahlili.

Vinogradom sedanja vročina pokošena travnike je sedanja sončna pripeka tako izsušila in izžgala, da ne bo otave, če bo vročina trajala še nekaj časa. Prav letos so si zaradi spomladanske moče obetali obilen pridelek krme.

Danes opoldne je bilo v Mariboru 38,2 stopinje, kar je visoko nad normalo. Podobna vročina je bila leta 1950, ko so izmerili 5. julija v Mariboru 38,2 stopinje. Vremenoslovci napovedujejo, da bo še nekaj časa vroče in suho vreme, vmesne plohe pa utegnejo prinesiti točo.

ZOPET TRI ŽRTE DRAVE

Zaradi hude vročine šteje mladi in stari ohladitve v vodi. Na Mariborskem otoku je vse zadnje dni rekorden obisk. Samo na tem otoku je bilo večerjati nad 3000 kopalcev poteg tistih, ki želijo razna primerna in neprimerna »svoboda« kopališča ob Dravi. Zato ni nič čudnega, če se dogajalo razne nesreče. V nedeljo je zahtevala Drava med kopalci kar tri smrtne žrte. Osemnajstletni učenec kovinarske industrijske šole Alojzij Senčur se je hotel pred odhodom domov okoli 19. ure še enkrat ohladiti v Dravi. Pogal se je v vodo in kmalu nato iz-

Iz zvezne skupščine

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Slobodan Penezić je potem govoril o ukmitvi okrajev v Črni gori in nadaljeval:

Predlagan zakon rešuje še nekatera vprašanja, pomembna za organizacijo in poslovanje ljudskih odborov. Tako določa zakon splošne meje številčne sestave ljudskih odborov občin in okrajev oziroma njihovih zborov, ko prepušča, da določa konkretno sestavo zborov ljudski odbor sam s statusom občine oziroma okraja, toda v mejah, ki jih v okviru tega zakonskega predloga določijo ljudske republike. Okvirni številčne sestave zborov ljudskih odborov, ki jih postavlja ta zakonski predlog, so dovolj široki, da more vsak ljudski odbor določiti številčno sestavo svojih zborov po svojih konkretnih pogojih in potrebah.

Praksa je pokazala potrebo po točnejši določitvi pravice odborov in članov zborov ljudskih odborov do odškodnine za opravljanje dolžnosti v ljudskem odboru. Ta potreba je zadovoljena s tem zakonskim predlogom, ki na jasen način potrjuje našo dosedajšnjo koncepcijo o politični funkciji odborov in članov zborov ter v zvezi s tem tudi rešuje omenjeno vprašanje. V celoti je ta zakonski predlog z uvedbo zborov proizvajalcev v vseh ljudskih odborih ob-

Kongres Mednarodnega inštituta za gledališče

Atene, 8. jul. VII kongres Mednarodnega inštituta za gledališče se je končal s sprejetjem sklepov, ki so jih predložile tri komisije kongresa. Najpomembnejši sklep je ustanovitev Mednarodnega festivala antične drame ki naj bi vsako leto na antičnih gledališčih v Epidaurusu in Delphi ob sodelovanju umetnikov z vsega sveta. Prihodnji kongres inštituta bo po dveh letih na Finskem.

Vremenske napovedi o mrzlem vremenu, neurjih in viharjih ter celo o snegu na dolomitnih vršnih se niso uresničile. Nasprotno pa nas je presenetila prava tropska vročina, kakršne že nekaj let ne pomnimo. Zelja, da bi ta vročina bila nek prehodni toplotni val, se ni izpolnila in prav resno kaže, da bomo še nekaj časa preživljali to neznožno vročino in iskali mrzlo vodo, v kateri bi se prijetno ohladili. Toda tudi to vodo je prav težko najti, v kopalških bazenih sploh ne, pa celo poznana mrzla Sava se je toliko segrela, da ne nudi več pravega zadovoljstva.

SE JE ZATAKNILO?

Sedva je vročina prinesla s seboj tudi nepotesljivo žejno in ljudje so v teh dneh »pospravili« neverjetne količine osvežujočih pišaj, piva, slatinske vode, coccete, brizgancev ipd. Zgodilo se je to, kar je bilo moč pričakovati. Namah je zmanjkalo pišaj, predvsem piva

in slatine. Razumljivo je, da nekoga, ki zaradi žeje in vročine v gostilni komaj še izreče besedico »pivo«, nato pa skrušen čaka na odgovor, zlepa ni močete prepričati, da piva ni, da slatine ni... Tedaj so pač vsi od prvega do zadnjega kričali, da je pišaje zmanjkalo, da poslovanje ni v redu, da se je zopet neke »zataknilo«. Vse močete stvari si ta človek predstavlja, in kot rečeno, ni ga moč prepričati, da pišaje ni in zakaj je ni.

Namen tega prispevka pa je, da prav na to vprašanje odgovorimo in pojasnimo ljudem, da se ni nič zataknilo, da vsi tisti ljudje, ki so za to tu, da državljanom potesijo žejno, delajo nedej in dan, pa vendar ne morejo toliko napraviti, da bi odjezali vsa presušena grla.

Posredujemo vam odgovore direktorjev dveh pivovar, »Uniona« iz Ljubljane in pivovarne v Laškem ter predstavnik Turistične zveze Slovenije inž. Kosmača, ki je odgovoril na vprašanje, zakaj je zmanjkalo slatinskih vod.

V vseh treh odgovorih bomo našli isti osnovni odgovor, premajhne kapacitete in premalo skladišče oz. vložnih klet, kjer bi lahko spravljali pozimi napravljeno rezervo.

NA DAN DO 60.000 STEKLENIC SLATINE

Prepustimo besedo inž. Kosmaču: »Slatinske vode je zmanjkalo iz povsem razumljivih razlogov: obstoječe polnilne naprave tako v Radenci kot v Petančicah in v Borščevcih imajo premajhno zmogljivost, čeprav bi vreli lahko dajali

mного več slatinske vode. Pri vseh treh vrelicah napolnijo dnevno v dveh izmenah 50.000 do 60.000 steklenic. To pa je največ, kar se lahko napravi z obstoječimi napravami. Razen tega se rade primaknejo še kakšne druge težave, letos zlasti steklenice, ki jih je premalo. Ko so slatinarji hoteli nabaviti nove, pa pri Narodni banki niso dobili obratnega kredita, češ da se embalaža prepočasi obrača.

Sedva pa je osnovni problem v tem, da se je potrošnja slatinske vode silno dvignila. Od predvojnih 8 in pol milijona steklenic, kolikor so jih tedaj za težavo prodali, se je sedaj dvignila potrošnja na 20 milijonov steklenic. V tej izredni vročini pa je sploh težko reči, koliko bi jih prodali. Najbrž toliko, kolikor bi je bilo. Ker je zmogljivost vrele v Borščevcih mnogo večja kot zmogljivost polnilnja, pripravljamo komaj prodajati 67.000 hl. Pivcem ni močete želeči drugega kot to, naj pijejo več drugih pišaj: brizganec, sodo in slatino, če je le tega dovolj. (Kako je s slatino, smo že slišali).

če primanjkljaja kriti od drugod, iz Karlovca ali Zagreba, ker je tam položaj še mnogo slabši. Reka n. pr. že teden dni ni dobila piva iz Zagreba. Vse pivovarne v Jugoslaviji so v istem položaju. Več kot delati ni močete. Prodali bi desetkrat več kot zavrismo. Zato bo tovarna skupaj z republiško gostinsko zbornico napravila razdelilnik za pivo, ki bo ostal v veljavi verjetno do konca avgusta. Zimsko zalogo, 27.000 hl, smo prodali že v juniju, pa tudi v maju, tako da danes dnevno prodamo le 700 hl vlečane-ga piva, torej toliko, kot ga dnevno zavrismo. V novi Gorici so do 8. julija popili toliko piva kot lani ves mesec in tako bodo v goriskem okraju do konca julija brez piva. To pa se bo prav gotovo zgodilo tudi v drugih krajih. Letos bomo zagotovo prodali 100.000 hl piva, toliko, kolikor ga tovarna zmore napraviti. Lani pa smo komaj prodali 67.000 hl. Pivcem ni močete želeči drugega kot to, naj pijejo več drugih pišaj: brizganec, sodo in slatino, če je le tega dovolj. (Kako je s slatino, smo že slišali).

VSA EVROPA ŽEJNA

Direktor pivovarne v Laškem pa je po telefonu na kratko dejal: »Letni plan bo izpolnjen čez nekaj dni. Potrošnja je od lani narasla vsaj za 50%. Kljub temu, da delamo z vso zmogljivostjo, potrošnje še zdaleč ne dosegamo. Vendar naj vas potolažim, da je večerj prispeval v Celje avtobus Avstrijcev, ki so si pred ogledom naših lepov najprej želeli piva. Ker ga je slučajno še nekaj bilo, so ga dobili. Dejali so, da v Avstriji točijo pivo že dije časa samo po dve uri na dan in da je podobno stanje tudi v Nemčiji, celo v Münchnu, kjer je pivo doma. Torej gre v teh dneh za žejno, ki muči ne samo naše ljudi, temveč tudi druge, v tujni. Le da mi premalokrat vemo, da tudi drugje zmanjkajo stvari — tokrat pivo. Pri pomnjam pa naj, da je vino predrago in da je tudi to vzrok, da je pivo na mah pošlo.

»DELA MOČ NOČ IN DAN«

Direktor pivovarne »Union« pa je dejal: »Piva ni. Potrošnja in žejna gresta skupaj, le, da je slednja večja od prve. Tovarna dela s polno paro v treh izmenah, surovini je dovolj, v proizvodnji ni zastoja, razen dva dni, ko se je pokvaril več kot do kraja izmučeni stroj za steklenice. Toda uspešno nam je, da smo ga hitro popravili. Steklenice, zamaškove, sodčkov, skratka, embalaže je dovolj. Dnevna kapaciteta tovarne je 700 hl. Delamo tudi ob nedeljah in praznikih. Tovarna ne more zadovoljiti trenutnim, zaradi vročine izredno velikim potrebam Ljubljane, Gorenjskega, Dolenjskega, Slovenskega Primorja in dela Istre, kamor prodaja svoje pivo. Tudi ni mogo-

Taki so odgovori žejnim državljanom. Res je, da je težko, če se človek ne mora odjezati z vrčkom mrzlega piva. Vendar trenutno stanje tovarniških zmogljivosti je takšno in nič drugačno. Zato ne bi bilo napak, če bi se ob priliki našel denar za rekonstrukcijo tudi teh tovarn, ki so prav tako nujne in potrebne. To nam dokazuje sedanja vročina. Letošnja nezgoda s pivom in slatino nam prav lahko zapusti neljubne posledice tudi v turizmu, saj gostje si bodo premislili potovati tja, kjer se ne morejo niti pošteno odjezati. Konec koncev pa si tudi naš človek po delu prav rad privošči hladne osvežilne pišaje in jo tudi zaslužil.

Velik gozdni požar

Sarajevo, 8. jul. Zaradi velike vročine je v Bosni in Hercegovini nastalo več gozdnih požarov, izmed katerih je bil največji v noči na 6. julija na gori Klekovači pri Ključu. Požar je zavzel površino okoli 50 ha in še vedno traja. Pri gašenju sodelujejo okoliško prebivalstvo, pripadniki JLA in gasilci iz vseh okoliških krajev.

Manjši požari so nastali tudi v okolici Sarajeva, vendar pa so jih omejili. Služba za zaščito gozdov je v pripravljenosti na vsem področju Bosne in Hercegovine.

STEVILNI POŽARI ZARADI VROČINE

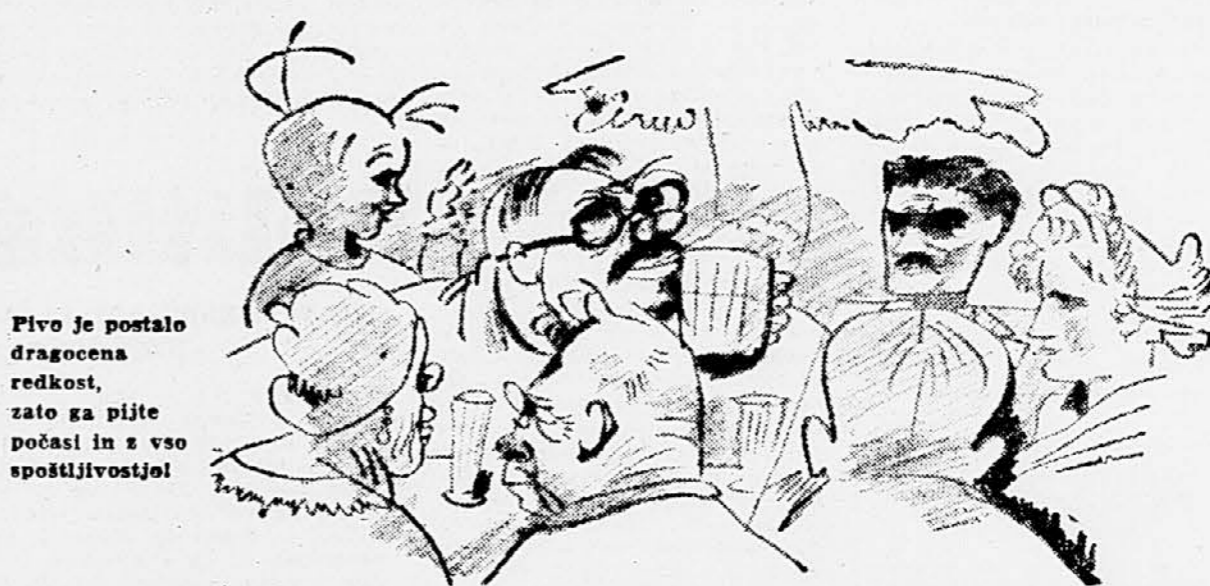
Zaradi vročine in suše so se pojavili tudi stevilni požari, ki jih je delno povzročila strela ob nevihtih delno pa nepredvidni izletni požari. Tako so nepredvidni izletni požari gozdni požar na Zavarovalni vrhu. Kljub hitremu posredovanju gasilcev je pogorelo površino mladega gozda. V Petančicah je nastalo največ požarov med nevihtami. V Krško vzhodni strela zažgala gospodarsko poslopije Karla Luca, posestniku Jožetu Paležu pa sta pogoreli stanovanjska hiša in gospodarsko poslopije. V Podgradu v Apaški kotlini je strela ubila 3 krave posestniku Ivanu Gederju, Stefanu Gombaču in Koprivniku pa je zgorle ostrišre in nekaj orodja. V Motvarjevi je strela ubila 45-letno Gizelo Jakič, ki jo je zaletela nevihta na polju. K. O.

Lozje Stular

Po dolgi in mučni bolezni je v nedeljo zvečer nenadoma preumrl predsednik občinskega ljudskega odbora Ljubljana-Sentvid tovaris Lozje Stular.

Lozje Stular je bil vedno naprednega mišljenja, vedno je bil prepričan v zmago delav-

Vročina tudi železu ne prizanaša

Kdor je v nedeljo zvečer hotel potovati proti Beogradu, bodisi z Tauern-ekspresom bodisi s Simptomom je bil gotovo začuden, da imata ta dva m.d.narodna vlaka že iz tujine nenavade zamude: Simpton iz Trsta 90 minut, Tauern-ekspres iz Avstrije pa kar 240 minut. Zamude? Ki jih poleti nismo vajeni na železnici, pa so imeli tudi naši lokalni vlaki.

Vzrok tem zamudam je kaj nenavaden. Čem pred tednom dni objavili v našem listu kot zanimivost sliko izkričljivega tlačničarja zaradi vročine na Angielskem, se to danes dogaja tudi na naših progah in progah sosednih držav. Tropski val, ki je zajel vse naše področje, nam je prinesel resnično »pasje dni« zaradi katerih ne trpe samo ljudje in živali, temveč tudi tračnice na železnikih progah. Razgrete od sone, nenehne pripeke so se tračnice na odprtih predelih železnikih prog močno skrivilile saj je znano da se železo bodi vplivom stalne vročine razteza. In prav ta preobrazba fizikalni pojav je kriv okvar na železnikih progah in sedva tudi zamudam vlakov ter težavam pri železniškem transportu v teh dneh.

Je bila usposobljena za vožnjo že istega dne ob 23. uri. Naše železnice, ki so predvidevale tekošne nenavadne pojave, so posebno v zadnjih dneh posvetile veliko pozornost nadzoru prog, povečale obhod prog in tudi sproti popravljajo manjše okvare. Zatorej je brez podlage sleherni misel na nevarnost potovanja. Železniški promet se pri nas kljub vsemu razvija nemoteno in normalno.

Kakor vidimo niso samo sneg, snežni meteži, hud mrz in včasih kakšne poplave povzročile veliki zamud vlakov, temveč tudi huda vročina, ki jo živo srebrjo v termometrih kaže vsak dan vsaj za dve stopinji večjo

Na naših slovenskih železnikih progah pa so trenutno prizadele tračnice na sežanski prog pri Prestranku na gorenski prog pri Podnartu, v Savinjski dolini pa pri železniki postaji Polzela Najhuše okvare tračnic zaradi vročine pa so bile na prog: Pragersko—Cakovec kjer je na odseku pri Kidričevem izbril celo potniški vlak. K sreči ni bilo nobenih železnikih žrtev. Nezgoda se je prijetno v nedeljo ob 12.40 Proga

Vsem sorodnikom in znancem sporočamo žalostno vest, da nam je nenadoma umrl moj ljubi mož, oče, brat in stric

KARL GORENC upokojenec
Potreb nepozabnega pokojnika bo v sredo dne 10. julija 1957, ob 17.30 uri iz Janezove mrliške vežice in Zalah
Zalučica žena Loizka, otroci: Drago, Marko, Peter, Jože, Janez, Mirko ter ostalo sorodstvo.
Ljubljana dne 8. julija 1957.

Slabo gospodarstvo v tominskem »Standardu«

Organi delavskega samoupravljanja so se premalo poglobljali v problematiko gradbenega podjetja »Standard« v Tolminu, ki je šlo v likvidacijo z 20 milijoni izgube

Največje splošno gradbeno podjetje »Standard« Tolmin, katero je započelo okoli 200 delavcev, je v likvidaciji zaradi slabe gospodarstva. Na likvidacijo so vplivali objektivni in subjektivni razlogi. Tudi v bivšem tominskem okraju so v dobri intenzivnejši investicijski dejavnosti zrasli dve gradbeni podjetji »Standard« in »Edinost«, poleg tega pa je Remont Tolmin, tako da je imelo to gorsko turistično mesto praktično tri gradbena podjetja.

Z zmanjšanjem investicijske dejavnosti je seveda na Tolminskem pričelo primanjkovati denar. Šlo je za obstoj teh podjetij in zaposlitev prešene delovne sile pasivne Tolminske. Gradbeno podjetje »Standard« se je v tem primeru odločilo, da poide dela izven meja svojega okraja in je v tem tudi uspelo. Žal, da se organi delavskega samoupravljanja tega podjetja niso dovolj dosledno poglobljali v problematiko podjetja, ki je prevzelo preveč naročil. Tako na primer so v zadnjem času gradili postopje Centralnega higienškega zavoda v Ljubljani, osnovni soli na Vrhovcih in Brezovici pri Ljubljani, ni, pošto poslopje na Vrhniki, večje stanovanjske bloke v Kranju in Trzinu ter razne druge objekte. Zaradi že omenjenih vzrokov neracionalnih gradenj, bolj obrtniškega znanja, brez zadostnega proučevanja proizvodnega procesa, organizacije dela in varčevanja z materialom in morda tudi kraje, ker ni bilo zadostnega nadzorstva je podjetje začelo prihajati v krizo. Že v začetku leta ni moglo delavcem izplačevati več kot 60 odst. plač, kar je povzročilo upravičeno nezadovoljstvo.

Občinski ljudski odbor Tolmin je poskušal rešiti na ta način, da bi se združilo gradbeno podjetje »Edinost« in »Standard« v eno podjetje in bi s

tem znižali režijske stroške ter povečali proizvodne sile. »Edinost« pa ni pokazala nobene naklonjenosti za tako rešitev.

Občinski ljudski odbor je podjetju v hudi krizi poskušal pomagati še z jamstvom v višini 31 milijonov din. Čeprav je imel gospodarski svet občine pomisleke o tem jamstvu. Tudi to »zdravilo« se je pokazalo kot neučinkovito. Ravno v tem času so namreč pričele prihajati številne terjatve dobaviteljev, ki so jih oskrbovali z raznim materialom, katerim podjetje ni bilo več kos. Zaradi tožb p.nikov je banka podjetju blokirala tekoči račun, delo na gradbiščih se je ustavilo in s tem je bila usoda podjetja že običajna. V tej stiski je občinski LO Tolmin poskušal sanirati podjetje z združitvijo tega podjetja s Splošnim gradbenim podjetjem Gorica, o čemer so se razgovarjali in ogledali gradbišča. Tudi ta akcija ni uspela, razen v toliko, da je to podjetje prevzelo okoli 80 delavcev, katerim je grozila brezposelnost. Prevzem po ugotovljenem stanju bi bil namreč za SGP Gorica dokaj tvegana zadeva.

Podjetje »Standard« je med drugim privedlo v slabo gospodarsko stanje tudi dejstvo, da so lani prevzeli nekatere gradnje po nižjih konkurenčnih cenah, katerim pa zaradi svoje opreme niso bili kos. V letošnjem letu pa so se cene gradbenim storitvam nekoliko poražile. Gradbeno podjetje Gorica bi ta dela še nekoliko prevzelo, če bi investitorji zvišali ceno vsaj za 6 odst. in podaljšali roke gradnje, na kar pa niso pristali.

Kot eden osnovnih razlogov, da je prišlo pri »Standardu« do poloma, je dejstvo pomanjkljivosti inšpekcijske službe. Tako jim v letu 1955 prikaže obrat, kar je delavski svet potrdil 33 milijonov

dobička, razen tega so po nepačnih obratnih tudi družbi preveč prispevali, kar jim bo morala skupnost vrniti. V lanskem letu so prikazali nad četrt milijona dobička, dejansko pa so imeli 15 milijonov izgube. Prav tako so imeli letos do 1. maja 5-6 milijonov izgube. Skupno znaša torej izguba nad 20 milijonov dinarjev. Letos so imeli za 150 milijonov del po pozodbah od lani, od katerih je 80 milijonov nedokončanih gradenj. Gradbišča sedaj počivajo,

čeprav smo v času polne gradbene sezone, kar je tudi obdobje gospodarske škoda in terja čimprejše rešitve.

Primer »Standarda« Tolmin, ki ni mogel izpolnjevati svojih obvez napram upnikom in je prišel pred senat gospodarskega sodišča v Kopru in težav, ki jih imajo nekatera druga gradbena podjetja jasno potrjuje uместnost resolucije o bodočem razvoju gradbeništva, ki jo je nedavno tega sprejela zvezna ljudska skupščina. J. P.

NOVO GNOJILO IZ GORAŽD

Karbamid je kemični dušični izdelek, ki ga mnogo uporabljajo v industriji, prav tako pa je tudi zelo dobro umetno gnojilo, zlasti za zemljo s kislini lastnostmi. Za naše razmere ne bi bilo potrebno uvajati karbamida, ker je zelo drag, in imamo vse pogoje, da bi ga izdelovali v kakšni rafineriji, zlasti pa v tovarni dušičnih izdelkov v Goraždu.

Tovarna dušičnih izdelkov v Goraždu izdeluje v glavnem dušično kislino, amonijske nitratre in nekatere druge spojitve. Te proizvode na tujih trgih slabo plačujejo, pa tudi povpraševanje po njih je majhno. Pri proizvodnji v Goraždu ostajajo neizkoriščena večja količina amonijska, ki je izvrstna surovina za izdelavo karbamida. V tovarni so se zato začeli pripravljati, da bi to surovino, ki jo sedaj ne izkoriščajo dovolj, popolnoma predelali in pripravili vse za izdelavo karbamida. S tem bi se povečala naša kmetijska proizvodnja, zlasti v krajih, kjer je mnogo kmetijskih zemlji. Razen tega uporabljajo karbamid tudi v živinoreji, kjer ga dodajajo žviti, da dosežejo večje količine beljakovin, prav tako pa je karbamid potreben

tudi v industriji smol in lepil, zlasti za les.

Racunajo, da bodo v tovarni dušika v Goraždu mogli izdelati na leto okoli 5000 ton karbamida, kolikor po mnenju strokovnjakov potrebujemo za naše potrebe.

M.B.

Poljski atomski strokovnjaki v Zagrebu

V Zagrebu so se mudili poljski atomski strokovnjaki, ki so si ogledali inštitut »Rudjer Bošković« in imeli z našimi strokovnjaki obširne razgovore. Ob tej priliki so proučili možnosti sodelovanja, da bi izkoristili obojestransko izkušnja za uporabo atomske energije za mirne namene v Poljski in Jugoslaviji.

M.B.

Zdravstvena postaja za pomorščake

Reka, 8. jul. Na Reki je danes začela poslovati nova zdravstvena postaja za pomorščake, za katere opremo je Jugoslovanska linijska plovnarstva okoli 30 milijonov dinarjev. V tej postaji bodo nastanjeni pomorščaki, ki sta jim potrebna okrevanje in odpočitek, kakršnega na ladjah ne morejo dobiti.

Protiperonosporna služba

Izredna vročina zadnjih dni je ustavila razvoj peronospor. Zaradi tega svetujemo vinogradnikom, naj ne škropijo svojih vinogradov proti peronospori. Potrebno škropljenje proti peronospori bo protiperonosporna služba pravčasno napovedala.

Opozarjamo pa vinogradnike, da tako vreme pospešuje razvoj oidija (pepelasta plesen). Zato pripravljamo rahlo vžepanje vinogradov, vendar ne pri močni sončni pripek, temveč v večernih in jutranjih urah.

Kmetijski inštitut Slovenije in Hidrometeorološki zavod LRS

Opozorilo pridelovalcem krompirja

Koloradski hrošč se je letos pojavil povsod v velikih množinah in ponekod resno ogroža krompirjeve rastline. Posebno pozornost so njegove ličinke, ki obredajo zelene krompirjeve cime tako, da jo lahko popolnoma uničijo.

Opozarjamo kmetijske zadruge in kmetovalce, naj posvetijo zlasti pozornost pri kmetijskih zadrukah, ki naj jih naročijo pri trgovskih podjetjih Agrotehnika ali Kmetijski magazin v Ljubljani.

Kmetijski inštitut Slovenije

ZOGA - MAROGA NA BLEJSKEM JEZERU

Letošnja atrakcija Blejskega jezera je tudi velika, iz debele pločevine zvarjena zoga, ki ima okoli sebe tri močne obroče. Mladina se je je močno razveselila, saj povzroča mnogo smeha, hkrati pa zahteva tudi precejšnjo spretnost od tistega, ki se hoče povzpeti na njo.

SEZONA TUNOLOVA SE JE ŽE ZAČELA

Tuni so se letos že v drugi roj bliža, odpro prvo komoro in jo s potegom zapro, čim so ribe v nji. Postopoma se napolni zadnja komora, »komora smrti«. Ko voda lova, imenovana »Rais« misli, da se je narobilo dovolj rib da znamenje. Takoj se spuste za obale večji polni ljudi in se postavijo v četverkot. Z obeh strani komore smrti se ustavita dve večji barci s plitkim dnom. Ribiči zasedejo odredena mesta in čakajo na prihodni znak vodje, ki stoji v majhnem čolnu nad komoro in upravlja z manevrom. Na dani znak zadoni iz ribičevih grl naliva, barbarska pesem, »La Chaloma«. Po njenem ritmu vlačijo mrežo k sebi in vpijejo v taktu »Aj-moa, aj-moa«.

Tuni čutijo, da nekaj ni v redu. Njihov zapor se zožuje in dviga pod njimi. Zdaj se že dotika svetlih truhlov. V narasčajočem strahu skačejo, otepajo z repi. Tedaj pesem umolkne. Mreže pridržijo mrežo in gledajo v šefa, ki se nahaja sredi razpenjenih valov nad komoro smrti. Zdaj je dal znamenje: Klanje se pričena. Z dolgimi jeklenimi kavlji zapenja jo ribe. Čim je glava nad vodo, je riba izgubljena. Pod krepkimi udarci se zaginjajo iz vode v zadnjih trziljih. Razburjenje raste. Ribiči vpijejo, tolčejo, koljejo, ubijajo. Rais stoji v svojem čolniku zravnar kakor vojskovođa in zapoveduje, bodri, kara... Peklinski pokol se nadaljuje do konca, do zadnje ujetje ribe. Komora smrti zares zasluži to ime.

Ko je Aeshil v svoji tragediji »Perziji« opisal bitko pri Salaminu, v kateri je veliki grški vojskovođa Temistoklej pobil sovražnike do zadnjega, je ta boj s polno pravico primerjal »madrag« tunov. V enem samem jutru so Grki Perzije,

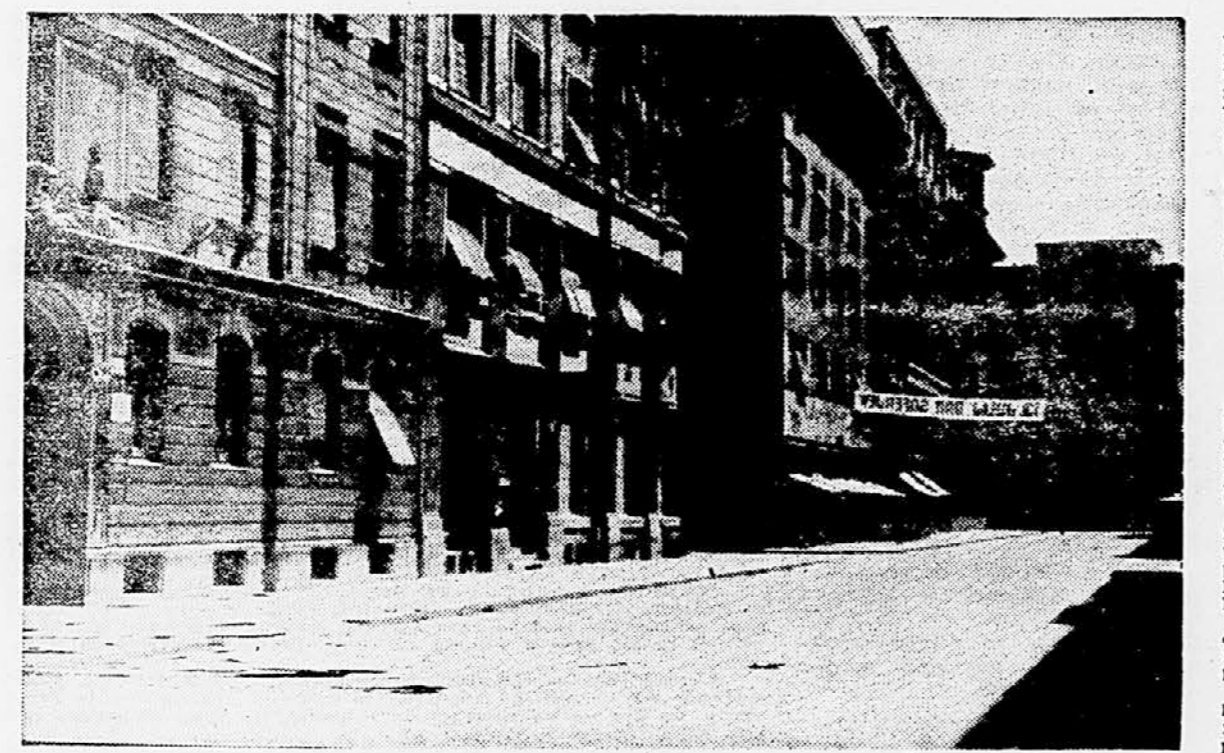
pasti. Ribiči opazujejo. Ko se tako krvavo polotiki, »Na ta način love tune vsako leto od Gibraltarja do Bospora. Tako jih uničujejo v vsaki sezoni na stotisoče. Toda ribe so šle na drst... zato se ne smemo žuditi, če jih je vsako leto manj. Riba ujeta pri nas, tehtajo od 5-60 kg. v Sredozemskem morju po 300 in v Oceanu po 400 kg.

Lov vzdolž afriške obale se konča sredi julija. Mi smo gledalci lovnega časa srečevali, ker imamo dve sezoni lova: pomladansko od polovice marca do konca maja in poletno od sredine julija do konca septembra, ko se tuni vračajo v globine Sredozemskega morja. Ker ti škrombridi ne marajo plitkih mornih voda, redko zaplujejo v tržaški zaliv. Navadno se ustavijo v Kvarnerju.

Do nedavnega so pri nas lovili tune izključno v tunere. To ni bilo vedno uspešno, ker so tunere čisto odpovedale. Tuni se niso vedno približali k obali. Odkar je pomorski ribolov v glavnem v rokah državnega sektorja, je nastal preobrat. Tunerami je dovoljeno, danes naši ribiči križarijo z brzimi motornimi ladjami in sodobnimi mrežami v področjih, koder tun prihaja k nam. Čim se ene ladje opazijo ladi, obvestijo pol radno ostale ladje in obkolevajo se prične pod izkušenim vodstvom. Velike globinske mreže zajamejo jato, ki se kmalu znajde v hujenih skladščih. Danes se ribičem ni treba bati, da bi preveč nalovili in presledele ne mogli prodati. Ladje hladilnice prevažajo ves odlov in ga srežejo pumpelejo na trg in v tovarne za predelavo.

Kje se začnejo tuni v času, ko se ne drstijo? To je važno vprašanje, ker če vemo za kraj, bi jih mogli loviti tam in ne v naših vodah ob neprimernem času drsti. Tun ni redka riba in je v vseh mornih doma. V zimskih mesecih ga lovijo Norvežani s harpunsko puško, britanski ribiči ga love v gasconskem zalivu na trnek, vsidrani manjši parniki vlačijo tune na posebne tanke iz morskih globin sredi Oceana, in tudi v Sredozemskem morju prilemajo na trnek ob vsakem etnem času.

brez paradiznikove solate, ki osvetele, vse bolj pa, ako je v malo in moraš plačati po 200 din, razvijajo te refleksije s še večjo vročino.

Cankarjeva cesta v Ljubljani predčerašnjo nedeljo ob 11. uri dopoldne

Zagrebska kronika

ZGRADILI BODO CENTRALNO TRŽIŠČE, sedanja centralna tržnica na Dolcu poleg Trga republike pa bo postala velika blagovna hiša, večja kakor Na-Ma. Začeli so že priprave in prihodnje leto bo nova centralna tržnica za živila dograjena. Letos smo v odpiranju novih tržnic in blagovnih hiš že nekoliko napredovali. Pred nekoliko dnevi so odprli veliko blagovno hišo »Cruomerec« na vogalu Hite in Vinogradske ulice. Zagreb bo letos dobil še kakih deset modernih prodajnih zgradb in sedaj s hladilniki ter s sistemom samopostrežbe.

RAZSTAVO GOSTINSKE OPREME so odprli v Zagrebu v hotelu »Esplanade«. Ta razstava je v zvezi s skorajšnjim večjim uvodom opreme za gostinstvo. Razstavljena so registrirane blagajne, hladilniki, avtomatske tehnične, električni mlinci za kavo, razni mešalni stroji, botlerji, aparati za čiščenje zelenjave, za rezanje mesa, kruha ter cela vrsta drugih pripomočkov in strojev za kuhinje, bare, pralnice, kopalnice itd. Razstava bo odprta do 21. julija. Novosti je, da morejo kupci takoj sklepati nakup raznih izdelkov.

VELIKI MOST CEZ SAVO pripravljajo že nekaj mesecev. To je največji železniški most s enim lokom. Med vojno je bil mnogokrat obstreljevan in je grozila nevarnost, da bo s časom popuhtil. Ker se v inozemstvu nabavili posebne jeklene obloge, bodo tedaj most popravili in v mesecu oktobra zopet izročili prometu. Delo opravljajo posebna skupina javarne »Dijuro Dlaković« iz Slavonskega Breda, stroški pa bodo znašali 75 milijonov din.

PRIPRAVE ZA GIMNASTRADO SO KONČANE. Prvi kosti že prihajajo, v nekoliko dneh pa jih bo več tisoč. Novi stadion v Maksimiru dokončujejo, v zgradbi, ki jo bodo uporabili za ključni fazi pa je tudi stadion na Salihi. Za nastanitev gostov je vse pripravljeno, razen v hotelih in domovih pa bodo mnogo udeležencev nastanili tudi pri zasebnikih. Zagreb dobiva po malem še nov videz, na dan otvoritve bo ves v cvetju in zastavah, početi pa v razkošni razsvetljavi in svetlu.

Termometer kaže na oknu 37,5 stopinj C v senci. Sedim v kopalnih hlačkah, hladni ventilator, popil sem že dva litra hladne vode iz hladilnika, ne morem pa jamčiti, da bom to pismo dobro dokončal... Nebo nad Zagrebom je kakor razgret svinec in v popoldanskih urah se komaj premakne na ulici kak pešec, pa še ta samo v veliki sili... Ves včerajšnji dan in dopoldne sem begal po Zagrebu in okolici, da bi videl, kako ljudje žive. Naj navedem nekaj zapiskov iz »mesta pod Sljemenom«, ki je v tej vročini nedosegljiv s svojim hladom, kajti kdo bi se upal pariti v »avtobusni sauni« skoro celo uro...

Ob Savi je zavzet skoro vsak, tudi najmanjši grm. Polovica Zagrebčanov preživlja tu svoj prosti čas in — letni odih. »Savski čuvarji« so neoprestano v akciji. Rešili so že nad dve sto upalnih plavalcev, ki so se dobro nalokali črne vode iz trboveljske in zagorske separacije. Samo v nedeljo je 120 moških izgubilo žene, izgubilo je 86 listnic z denarjem, 55 ur in 20 oblek. Janko iz našega podjetja se je vrnil kasno ponoči domov samo v kopalnih hlačkah, nato pa je imel še hud preprič z ženo, ki je tatvino njegove obleke tolmačila drugače... 50.000 Zagrebčanov se razvršča vsak dan na bregovih Save. Kje so naši književniki in humoristi od Krleža in Copicja pa do naših najmlajših okoli »Poletna« in »Studentskega lista«, da bi opisali veličastni zbor mučenec, ki iščejo svežo, hladno, čisto in bistro vodo...

Zagreb v vročih dneh

Vse bazene, vse vode do najmanjših potokov na 100 km daleč okoli Zagreba so zasedli ljudje, ki imajo pogum, da se deajo v razgrete vagonne in avtobuse, in drugi, ki imajo srečo, da se lahko popelejo na kakšen socialistični način z avtomobilom, pa morda tudi z »vespoo«. Samoborske toplične, Krapinske, Stubičke, Sutinjske toplične, bazeni v Zelini, na Sali in v drugih krajih kar mrgolijo kopalcev. Ljudje se trudijo na razne načine, da bi se umaknili iz peklenske vročine Zagreba. Dogajajo se nepričakovani in nenadni primeri. Moj tovariš je imel na primer to srečo, da bi moral po službenem nalogu potovati v Bjelovar, pa ga je njegov direktor našel v Stubičkih topličah, kjer je ušel neko črno kopalnico v radionivni vodi, še večjo smolo pa je doživel naš sosed iz pristaniškega sektorja, fotograf, ki ga je žena prevzela na postaji LM po nevarni noči, ko je hladnilo vročino z ledenim konjatom, ki ga je tako razveljal, da se je vodomet na Zrinjevcu razgledal za kopalnišče in obleden povzročil tak strah, da so nekateri že mislili, da se je tudi pri nas pojavila čudežna stvar, podobna pošasti iz Loh Nesa.

Vročino pridno izkoriščajo mlitice ne samo dneve dežurati v prodajalnicah, temveč so morali kupcem tudi razkazovati prednosti hladilnikov tega podjetja in dajati informacije namesto pozabljivega poslovanja...

— Da, ljudje, mislila sem, da ste vendarle nekoliko bolj pametni. Greste na počitnice, pustite na vratih listem: »Odšli smo za dva tedna v Crikvenico«. Zakaj niste nalepili še listek, kje imate denar, koliko srajc imate v omarah in kje imate družniško okrasje, da bi lahko vplomili uživali vse udobje v vašem stanovanju.

Organi mlitice imajo sedaj precej dela, ko morajo najprej sestaviti zapisnik, kadar se takimi navni ljudje vrnejo z letovanja, nato pa morajo še mesec preiskovati vplome in tatvine, ki so naravnost izzvalne, ko krenejo naši upalnik turisti na pot, pozabijo zapreti okna, včasih pa zakleniti tudi vrata. Ko smo že pri tem problemu, naj povemo še par besed o upalnelnem zastopniku velike slovenske tovarne, ki je pravkar odprl v Zagrebu lepo podružnico, nato pa je odšel na službeno potovanje, pozabil zakleniti vrata, zaradi česar so morali organi zagrebske

Gimnastrada je pred durmi... Stadioni so dokončani, hoteli so polni, zasebne sobe zagotovljene, prireditveni odbori pa se dvakratno znoje pred dnevi te velike mednarodne telovadne prireditve. Zagrebski gostinci bodo prav gotovo kakor po navadi prodražili cene vsaj za 30%, piva in kisle vode ne bo po prireditvi niti za zdravilo, vsakakor pa ne bodo zaostali tudi drugi prodajalci na drobno, kajti — konjunkturno je treba vedno izkoristiti... Velesejemske in mnoge druge prireditve so nam to doslej vedno dokazale.

Da imam prav, dokazuje primer s paradizniki, ki jih trgovska podjetja na veliko kupujejo po 100 din, ko pa si navadno smrtniki poželimo, da bi vsaj v nedeljo pojedli nekoliko paradiznikove solate, morajo naše gospodinjice plačati najmanj 200 din za kg...

Tako se torej ustvarja »kruh brez motike«, kakor pravi ljudstvo, in v tej vročini se

Novinarji smo že uživali v domišljiji, kako bomo iz Zagreba poročali o sodni razpravi proti blagajniku Loukse zveze Hrvatske, Banuči, ki je lovčen pomeveril točno 30 milijonov din. Toda že prvega dne sodne razprave smo se prenehali veseliti. Banuči so poslali »Stenjevec« na psihiatrični pregled in sedaj bo trajalo zopet nekaj tednov ali mesecev, da se bo pojavil pred sodiščem, ali pa ga bodo morda že proglasili za »neprištevnega«, ker je pomeveril toliko milijonov. Navajam ogroženje neke zagrebske gospodinjice, ki ima navado, da obiskuje vse večje sodne razprave: »Jaz bi mi še dala psihiatrijo. Čim ponuveri več kot milijon, imajo takoj z njim opravka psihiatri, mahli tatičev, ki ukradejo kakšnih 10.000 ali kakšno obleko na Savi, pa nikdar ne pošljejo k psihiatru...«

Ce ima to moje pismo kakšne sluknje, mi tokrat oprostite. V Zagrebu je 37,5 stopinj C v senci, naši meteorologi pa napovedujejo: dvignili se bodo na 40 stopinj C... Če se bo to zgodilo, nam bo precej hujo, dokler ne bo padel prvi dež ali pa zapihala burja s severa, da bi ohladila nas, pa tudi naša vroča presojanja...

Vsak kraj ima svoje metode, svoje posebne vabe, trnke in mreže. Španski trnek ima zalust z jezicem, čim je britanski z dvema zalustima brez jezika. Na Azorih uporabljajo trnke, izdelane ročno, drugod pocinkane iz Norveške, itd. Ribičem je važno, da je trnek zanesljiv. Kljub temu se marsikateri tun odtrga, trnek pa mu ostane zapičen v glavi. To ribo morda pozneje ulovijo v mrežo. Po obliki in izdelavi trnka lahko ugotovijo, odkod je prišel in kod je »tova«, ujeti tun. Ribiči vedo o tem marsikaj povedati. Tako so v Kraljevici ujeti tuna, ki je imel v glavi trnek iz Meksika, ob sidrski obali pa ribo, ki je prinesla trnek iz Orana. Ribiči z Azorov so našli v tunovi glavi trnek iz Istanbula, v glavi tuna, ujetega pred Tunikom, pa je bila izstreljena majhna harpuna ribiškega podjetja iz Osla. Tun je potoval pet tisoč kilometrov in se premaknil za 26 stopinj geografske širine.

Se eno vprašanje ni rešeno. Kje se zbira tuni, ko se pripravljajo na drstno potovanje. K našim obalom pridejo že v gostih jatah. Ko bomo to vprašanje rešili, bomo doživeli pomemben gospodarski uspeh. Naše ribiške ladje bodo potem mogle loviti dragocene tune skozi vse leto v mednarodnih morjih.

A. S. Pira

Pomanjkanje piva in mineralne vode

V goriškem okraju bi potrebovali v poletni se zoni na mesec okrog 15 vagonov piva

Julijska vročina vse bolj priska. Zivo srebro je zlezlo v Novi Gorici že do 40 stopinj Celzija nad ničlo. V pisarnih okrajnih gostinske zbornice v Novi Gorici in pri podjetju »Vino—Gorica«, se delavci in

uslužbenec neprestano znojijo od nenavadne vročine, neprislagnega brenja telefonov in ob kupih pšmen, s katerimi gostinski obrabi urgirajo zaradi nabave osvežitelnih pišč.

Ker je goriški okraj, zlasti pa Gornje Posočje znano turistično področje in zato, ker se tudi odvijata živahen obmejni promet, je okrajna gostinska zbornica zaprosila pivovarno Union v Ljubljani, naj bi podjetju Vito-Gorica, ki oskrbuje razen Idrije, vsa gostišča v okraju, povečali mesečni kontingent piva vsaj na 8 vagonov, čeprav bi potrebovali v sezoni, to je v juliju in avgustu tudi do 15 vagonov piva na mesec. Poleg tega so zaprosili tudi za dobavo 50 zabojev črnega piva na mesec, ki ga v okraju sploh ni dobiti, in po katerem gostje zelo povprašujejo.

Pivovarna Union je v ljudno odgovorila, da razume položaj obmejnega področja in da se bo potrudila v mejah možnosti zagotoviti potrebam, da pa je letos izredno povpraševanje po pivu, zaradi česar niti približno ne bodo mogli ustreči vsem željam in da je goriški okraj dobil v juniju znatno večje količine piva, kakor lani in večje kakor

V nedeljo je TVD »Partizane« z Bloške planote pridrilo še peti telovadni nastop po osvoboditvi. Letošnji je bil v Novi vasi, središču Bloške planote, na vrtu za novim domom, kjer bo imelo to društvo svoje prostore. Program je bil zelo pester. Člani društva so pokazali, kaj so se v tem letu naučili. Nastopili so cilbančki, pionirji in pionirke, mladinci in mladinke, člani in članice, vse do vzorne vrste, ki je pokazala veliko spretnost in znanje pri izvajanju težkih vaj na drogu in bradli. Nastopila je tudi četa garnizona JLA z Velikih Blok s puškami. Vajo so dobro izvedli. Navzile težavam, s katerimi se bori TVD »Partizane«, pa je ta nastop pokazal, da mu je uspelo pritegniti zlasti večje število kmečkih mladincev in mladin. Prireditelji se je zbralo tudi precejšnje število domačinov iz raznih vasi na Bloški planoti, ki so z zanimanjem spremljali posamezne točke nastopa, nastopajoče pa nagradili s ploskanjem.

Jubilej zaslužnega javnega delavca

Včeraj je praznoval Alfonz Grmek, ljudski poslanec in predsednik sezonske občine lep življenjski jubilej petdesetletnice rojstva. Tovariš Grmek se je rodil v Avberju na Krasu kot sin zavednih kmečkih staršev. Zelja po učnosti ga je privedla v Ljubljano, kjer se je po opravljeni maturi vpisal na medicinsko fakulteto.

Grmekovi v Avberju so bili med tistimi zavednimi najskrajši in in primorski družinami, ki jim je fašizem posvečal največ »pozornosti«. Alfonza so fašistične oblasti v letih 1925 do 1927 večkrat zaprle in ga vesekoli nadzorovale. Tako po kazenskem procesu leta 1930 so ga spet zaprli. Zaradi večjega pritiska fašistov se je vsa družina kmalu izselila v Jugoslavijo. Tovariš Grmek se je v Ljubljani in v Mariboru aktivno vključil v društva »Nanos« in »Tabora«.

Ob fašističnem napadu na Jugoslavijo se je tovariš Grmek prostovoljno javil v vojsko. Po razpadu stare Jugoslavanske vojske so se sicer zaplenili družini vse

Imetje. Pred nemško polico se je moral umakniti v Ljubljano, kjer pa so ga Italijani takoj aretirali in zaprli. Kasneje je bil v zvezi in internaciji, kjer je bil vse do razpada Italije.

PRED VII. GORENJSKIM SEJMJOM

Prisravnice za največjo tradicionalno gospodarsko prirediteljev na Gorenjskem — VII. Gorenjski sejem — so v polnem razmahu. Dosedanje priprave kažejo, da tudi letošnji sejem ne bo zaostajal za dosedanjimi. Doslej je že nad 160 prijavljenih razstavljalcev. Letos bo razstavljalo 52 industrijskih, 10 vetrigrskih in okoli 100 obrtnih podjetij. Zastopana bo skoraj vsa gospodarska dejavnost Gorenjske, zlasti predelovalna indu-

strija in obrt. Na tem sejmju bo razstavljalo poleg ostalih še tovarna električnih aparatov »Elma« iz Kopra, tovarna šivalnih strojev »iz Mirne« in Dolenskem in tovarna »Tomos« iz Kopra, ki jo bo zastopalo podjetje »Slovenija avto«. Poleg teh bo še vrsta raznih podjetij iz Ljubljane in ostale Slovenije.

Blizu in Dalec

Za 40-letnico Oktobrske revolucije

Vse kaže, da bodo naši študentje lepo proslavili 40-letnico Oktobrske revolucije. Kulturna sekcija pri univerzitetnem odboru Zveze študentov je sklenila, da da poudarek temu praznovanju predvsem s kulturnimi prireditvami. Prireditve bodo do jeseni v Ljubljani in so se nanje že začeli pripravljati. Pomembni študentski pokrajinski klubi bodo priredili razne proslave v domačih krajih.

Poleg tega nameravamo ob začetku novega šolskega leta prirediti študentske kulturno-umetniške skupine razna gostovanja po inozemstvu. Tako je predvideno sodelovanje akademskega plesnega orkestra na proslavi 50-letnice študentske organizacije v Franciji. Akademski pevski zbor pa bo zelo verjetno odpotoval na Poljsko.

In popravili, del pa so se zgradili tudi nove. Pred poltrogletm mesecem so začeli to cesto se asphaltirati. Te dni so asphaltiranje že končali, tako da se promet po cesti spet nemoteno razvija.

Vsi tisti, ki so se udeležili ekskurziji, so bili zelo zadovoljni. Da je dejavnost telesnovzgojnega društva »Partizane« zopet zaživel dokazuje uspeh, ki so ga dosegli na minulih festivalih telesne kulture v Ljubljani. Zlasti so se izkazali v namiznem tenisu, saj so med republikimi prvaki partizanskih društev v B skupini kar trije igralci iz Smarčane. Z. K.

V petih urah iz Bovca v Opatju

Avtopromet Gorica nas je za letošnjo sezono presenešil bolj kot kdaj koli doslej. Za Gornje Posočje je zlasti pomembna uvedba direktne avtobusne proge Bovce—Koper, na kateri obratuje avtobus vsak dan, razen ob nedeljah in praznikih. Tako lahko priprejo Bovčani v Koper v pičlih petih urah, medtem ko se prej potovali zaradi neugodnih avtobusnih, še bolj pa železniških zvez, dokaj več časa. Pomembna pa je ta zveza tudi za razvoj turizma na Bovskem. Prav tako je začel te dni obratovati tudi avtobus na prog. Bovce—Opatja. Ta obratuje le ob nedeljah in praznikih. Za nad 200 km dolgo progo potrebuje le 5 ur in vozi skoraj najbolj znane in priljubljene turistične kraje na Primorskem. Iz Bovca odhaja zgodaj zjutraj, iz Opatja pa se vrata pozno popoldne.

Ptuj

Hamonikarska šola »Svobode« v Ptuj je priredila za zaključne šole javni nastop. Učenci so nastopili v skupinah in posamezno. Najbolj občudljiva so bili dobro obvladani harmoniko, zato so bili delci tudi lepega priznanja s strani poslušalcev. Priznanje za uspešni nastop sprejem vsemem poštovanemu učitelju Andreju Bači, ki je znal pripraviti za nastop tudi najmlajše. Zaradi tega so ga učenci nagradili s številnimi šopki. Tudi solenci višjega razreda so se zelo izkazali in osvobodili poslušalce. V ostalem sporodu so nastopili posamezni učenci s solističnimi točkami. Tudi to se svoje našlo dobro izvedli. Š šopki cvetice so učenci nagradili tudi vzgojitelja Ferda Frasa. I. B.

Rankovci

Šišati je, da bodo mramri šeljarji iz vasi Rankovci-Vanča vsa obiskovali v novem šolskem letu prvi, drugi in tretji razred na osnovni šoli v Kupčincih. Prebivalcem teh vasi se čudno zdi, kdo je tako predlagal, kajti cesta v Kupčince je daljša in mnogo slabša kot je na Tišino. Na daljšo pot pa bodo morali prav učenci iz prvih razredov.

Spomenik padlim v Soči

V Soči na Bovškem je kraj. Na organizacija Zveze borcev odkrila na Dan borca spomenik padlim borcem in žrtvam fašističnega nasilja. Ob tej priložnosti so prihitele v Sočo partizanske patrulje iz Trente, Srpenice, Bovca in drugih krajev. Skupno se je udeležilo proslave več sto ljudi. Po odkritju spomenika je izstrelil vod JLA častno salvo, pevski zbor iz Bovca pa je zapel žalostnico. Sledilo je nagradno streliško tekmovanje iz vojaško puško med člani domače strelske družine in člani strelske družine iz Bovca.

Cesto so asphaltirali

Na cesti Tolmin—Most na Soči iz leta v leto narašča avtomobilski promet. Zaradi zelo ozke ceste pa je ta do nedavnega precej trpel, včasih se je pripetila tudi kakšna lažja avtomobilska nesreča. Zaradi tega so se pred časom cesto razširili

Smarno ob Paki

Kmetijska zadruga posveča vso pozornost tudi izobrazbi svojih članov. Vse podpore je nudila kmetijski šoli, sedaj pa je priredila tri ekskurzije. Mladi zadržniki so si ogledali vzorno vinogradniško posestvo Vršičani in Kumrovec, zadržnice pa kmetijsko posestvo v Končah, veterinarsko bolnišnico v Celju in vrtnarsko šolo v Medlozu. Zadržniki pa so si ogledali semensko posestvo v Štrašah na Dravskem polju, tovarno kmetijskih strojev v Mariboru, vinarsko zadrugo in posestvo v Kamnici pri Mariboru.

Ajdovščina

Letalski, padalski, konjski in avto—moto šport se je v zadnje čase v Ajdovščini zelo razmahnil. Letalski in padalski tečaji, ki jih v Ajdovščini prireja Aero klub iz Nove Gorice in so te dni začeli, imajo precej obiskovalcev. Tudi avto—moto društvo neprestano prireja tečaje za voznike—amatije. Zadnji tečaj je pokazal že lepe uspehe. V zadnjem času pa je dobil vrhne pristaše tudi konjski šport. Jahalni klub je te dni že začel prirejati vaje za svoje člane, zato v doglednem času že lahko pričakujemo tudi kakšno tekmovanje.

Delavski muzej

Izpopolnitev Delavskega muzeja. V Ravnah na Koroškem so zelo ponosni na svoj Delavski muzej, ki se je v zadnjih petih letih razvil v pomembno kulturno ustanovo. Ki presega okvire Koroške. Vsako leto na Dan republike izroči svojemu namenu novo zbirko, ki je povečala ugled te kulturne ustanove. Tako so v zadnjih letih urebili zgodovinsko zbirko, ter zbirko meščanske rudnika in ravnenske železarne. Letos bodo 29. novembra izročili svojemu namenu zbirko železarne Muta ter prikazali razvoj železarstva na Muri v besedi, slikah ter z raznimi zgodovinskimi predmeti. Prav tako bodo v muzeju uredili svojo dimnico, za katero bodo prispievala sredstva kmetijske zadruge. Starodavno vod-

KRATKI IZ RAVEN

no kladivo »repac« bodo pokrtili, da ne bo izpostavljeno vremenjskim neprilicam in razpadanju. 30 let reševalne postaje. V Ravnah so proslavili 30. obletnico obstoja reševalne postaje, ki se je v zadnji letih razvila v pomembno zdravstveno ustanovo tega koroškega kraja. Pred tridesetimi leti so v Ravnah kupili prvi resalni avtomobil, ki je bil osnova za delo rešilne postaje. Pobudnika za ustanovitve reševalne postaje sta bila dr. Boštjan Erat in Rajko Kotnik, ki imata velike zasluge za delo Rdečega križa in reševalne postaje v Ravnah. Reševalna postaja je kupila leto nov resalni avtomobil, za katerega so prispevali sredstva OLO Maribor in občina Ravne.

Bliznjem otroškem igrišču

bliznjem otroškem igrišču, — medtem ko so novi kavarniški in ostali gostinski prostori primerni za gojitev družabnosti. Zato ni čudno, če je knjiga vtisov polna izrazov občudovanja in hvalečnosti upravi letovišča. Številni delovni kolektivi, posamezni delavci in uslužbenci, tuji diplomatski predstavniki ter številni umetnostni zgodovinarji so napisali svoja mnenja in nepozabna doživlja ob bivanju na gradu Statenberg. Med vsemi superlativi pa je na številnih mestih pikra pripomba, nad katero bi se kazalo vsekakor zamisliti, ker ni samo problem gradu in letovišča Statenberg. Ni težko uga-

Novi turistični prostori

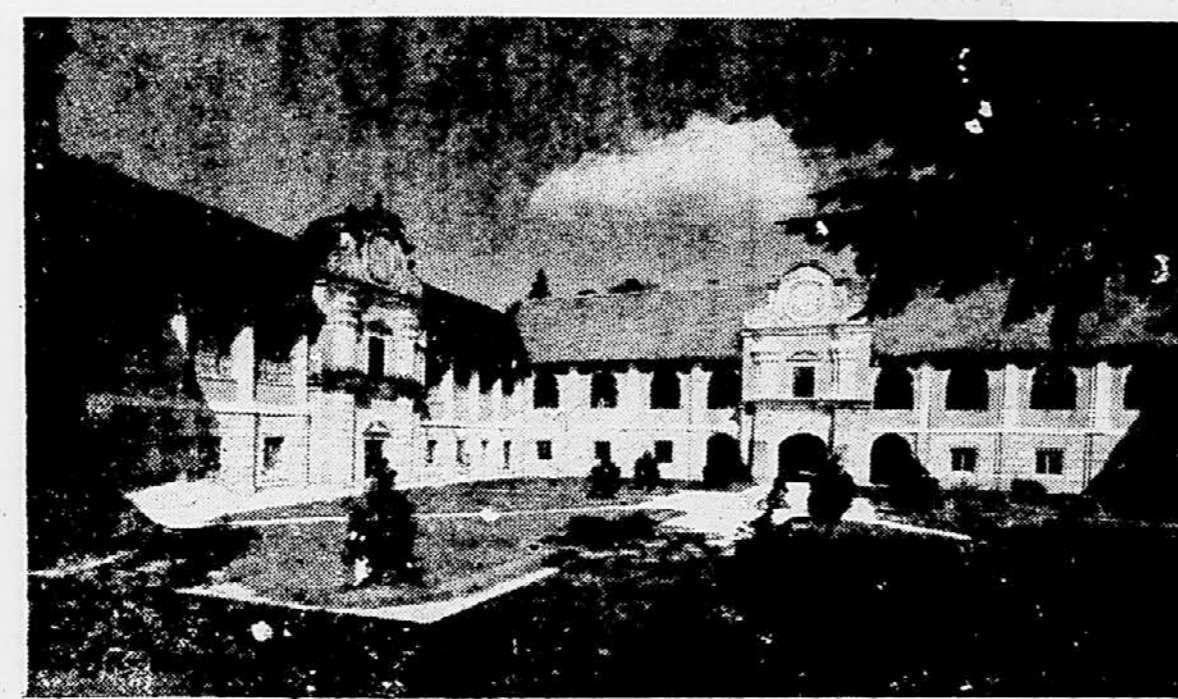
bliznjem otroškem igrišču, — medtem ko so novi kavarniški in ostali gostinski prostori primerni za gojitev družabnosti. Zato ni čudno, če je knjiga vtisov polna izrazov občudovanja in hvalečnosti upravi letovišča. Številni delovni kolektivi, posamezni delavci in uslužbenci, tuji diplomatski predstavniki ter številni umetnostni zgodovinarji so napisali svoja mnenja in nepozabna doživlja ob bivanju na gradu Statenberg. Med vsemi superlativi pa je na številnih mestih pikra pripomba, nad katero bi se kazalo vsekakor zamisliti, ker ni samo problem gradu in letovišča Statenberg. Ni težko uga-

Grad Statenberg

»Dom ob Dravinji« — grad Statenberg — je znano letovišče, ki zaradi svoje slikovite lege in mikavnosti privablja vsako leto precej obiskovalcev iz raznih krajev naše države in tujine. Zanimiva je arhitektonika tega gradu ob Dravinji, ki kraju bogato razgibana antika tudi z notranje dvorišne strani. Obiskovalci se radi ustavljajo v viteški dvorani, ki je okrašena s štukaturnim stropom in baročnimi freskami. Posebno pozornost vzbuja oprema v baroku in empiru v zlati, črni in ostalih dvoranah. Upravnica letovišča, tovarišica Zlatka Jurinec, je vložila veliko truda in znanja, da je s pomočjo slovenskih muzejev opremila posamezne sobe s starinskimi pohištvi in okrasnimi predmeti. Njeni iznajdljivosti, izredno prefinjenem estetskem čutu ter smislu za harmonično vsklajevanje barv se moramo zahvaliti, da se pred nami nehoti odvijta življenje plemičev, ki so pred več sto leti bivali v teh sobah. Vsakemu gostu z veseljem pokaže posamezne sobane ter tolažči zgodovinski razvoj gradu, ki je menjal v zadnjih stoletjih že precej lastnikov. Sedanji grad je gradil italijanski arhitekt Camesini, zato je grad Statenberg tipičen predstavnik nekoliko zaostalega avstrijskega baroka, ki je mešanica italijanskih, francoskih, nizozemskih in nemških baročnih elementov, čeprav so italijanski elementi vsekakor prevladujoči. V sredini halo-

MOZNOSTI RAZVEDRILA

Za raznovrstna razvedrila so na gradu Statenberg poskrbeli v zadostni meri. Gostje se lahko prijetno osvežijo v idilčnih nasadih in osvežiteljem gozdu pod gradom. V bližini gradu imajo ribnik, ki je pripraven za gojitev vodnih sportov, plavanje, veslanje, ribolov itd. — Mladina se lahko razgiblje na

Premalo lovskih čuvajev

Ob občnem zboru okrajne lovske zveze v Murski Soboti

Ob občnem zboru okrajne lovske zveze, na katerem so razpravljali o številnih težavah in uspehih lovske organizacije v Pomurju. Prav tako so grajali nekatere nepravilnosti v lovskih družinah. Lovski organizaciji v Pomurju je v pretekli sezoni prvič uspelo, da je večino zajcev in fazanov odkupila lovska zadruga. Zadruga je odkupila približno 2.600 zajcev, kar je polovica celotne uplenjene divjadi te vrste. Kljub temu so nekatere lovske družine prodajale divjad drugim odkupnim podjetjem. Za letošnji odkup divjadi je dosežen sporazum s Tovarno mesnih izdelkov v Murski Soboti po katerem bodo družine lahko prodale divjad v hladilnico te tovarne.

Ob občnem zboru okrajne lovske zveze, na katerem so razpravljali o številnih težavah in uspehih lovske organizacije v Pomurju. Prav tako so grajali nekatere nepravilnosti v lovskih družinah. Lovski organizaciji v Pomurju je v pretekli sezoni prvič uspelo, da je večino zajcev in fazanov odkupila lovska zadruga. Zadruga je odkupila približno 2.600 zajcev, kar je polovica celotne uplenjene divjadi te vrste. Kljub temu so nekatere lovske družine prodajale divjad drugim odkupnim podjetjem. Za letošnji odkup divjadi je dosežen sporazum s Tovarno mesnih izdelkov v Murski Soboti po katerem bodo družine lahko prodale divjad v hladilnico te tovarne.

Dobro gospodarji lovske družine Rankovci, kjer se je stalež in tudi odstrel v zadnjih treh letih zelo povečal, kar je pripisali dobri organizaciji družine in dobremu gospodarjenju v lovišču. Odkup kožuškovine je organiziran preko »Koteksa«, in ima za mestne lovce še to prednost, da lahko oddajo kožo v svežem stanju. Upravni odbor okrajne lovske zveze je med letom sklenil, da bo nagačilo vrsto živali za razne prosvetne ustanove. Ta sklep pa so lovske

301 dom in družino

Tonček je prinesel slabo spričevalo

Počitnice so! Veljika šolska vrata so se zaprla za dva meseca. Naši šolarji so se razkropili na vse strani. Nekateri so odšli v kolonijo, drugi na taborjenje, nekateri pa bodo ostali doma pri starših. Tudi ti se bodo kopali, igrali in hodili na izlete.

Tudi Tonček, učenec drugega razreda osnovne šole, bo ostal doma. Tončkova mati pravi, da se mora vse počitnice učiti. Pričakovala je, da bo sinko prinesel odlično spričevalo — pa je prinesel zadostno. Seveda ga je po svoje ostela in uporabila tudi telesno kazen. Tonček se je zapri vase, vsak dan ga skozi okno vidi, kako žalostno poseđa s knjigo v kuhinji in skozi okno gleda svoje sošolce in sošolke pri igri.

vsem skrbi za duševno zdravje otroka. Nesmiselno je otroka siliti nekaj, česar ne zmore. Pričakovati, da bi otroci s tako inteligentno zmogljivostjo imeli v šoli šeste uspehe kot ostali otroci, ni samo nepravilno, temveč je tudi škodljivo za duševno zdravje.

Toda Tončkova mati vztraja pri svojem. »Tonček mora biti v šoli odličen, vse počitnice ga bo posedovala Alenka, ki hodi v 2. gimnazijo pripravljala za 3. razred.«

In kakšen bo uspeh? Zanesljivo lahko trdimo, da bo v 3. razredu tudi le s težavo izdelal nepravilnega pristopa s strani matere narušeno se telesno in duševno zdravje Tončka. Če ima mati Tončka zares rada mu bo le želela, da bo bređen in zdrav, ne pa, da bo v šoli za ceno svojega zdravlja dober učenec. Tonček tega zaradi prestane bolezni v zgodnjem otroštvu ne zmore. Od vsakega otroka lahko zahtevamo le toliko, kolikor je duševno in telesno sposoben.

Toda Tončkova mati se ne da prepričati. Tonček še vedno v teh vročih juljskih dneh poseđa v vrsti s knjigo in računskim zvezkom za 3. razred. Ko ga vidi, opazim, da je vsak dan bolj blede in tudi žalosten.

Ostali otroci pa se igrajo, se kopajo in pojo. SAJ SO VANDAR POČITNICE ZA VSE OTROKE!

Mnogokrat naši starši napačno tolmajajo, kaj je to inteligence. Zato vam bom danes prav na kratko obrazložila. Škufala vam bom povedati prav preprosto, čeprav ima danes psihologija prav obsežno literaturo in izkušnja iz tega področja. Zadnjih 10 let je bilo na tem področju narejenih ogromno poskusov s strani psihologov, psihiatrov, biologov itd.

Ce rečemo, da je nek otrok

inteligenten, mistimo tu, da se zna hitro prilagoditi novim situacijam, da ima dober spomin in velik besedni zaklad. Tudi inteligentna otroka je rezultat dednostnih faktorjev ter okolja v katerem se je razvijal in rasel. Vplive dednosti so dokazali

Le še voda ohladi

v psihologiji in medicini s primeri otrok duševno manj razvitih ali slabomumnih staršev. Tudi njih otroci so v velikem številu duševno manj razviti, ali celo duševno zaostali. Drug faktor, ki vpliva na inteligence je tudi domače okolje, v katerem se otrok razvija. Starši, ki bodo otroka vzpodbujali in zasledovali njegovo izobraževanje, mu bodo nudili boljše pogoje za razvoj inteligence, kot pa tisti, ki nudijo svojim otrokom samo socialno-ekonomске pogoje.

Raven in stopnja otrokovega duševnega razvoja danes lahko izmeri psiholog z inteligentnimi testi. Testi so posebni standardizirani pripomočki, katere uporablja poklicni psiholog pri svojem delu. Poznamo dve vrsti testov in sicer individualne teste, katere damo posameznemu otroku in ga mora v določene čase rešiti in skupinske teste, katere razdelimo med otroke in ti nanje odgovarjajo. Da dobi poklicni psiholog čim bolj točno merilo otrokovih duševnih zmognosti, si mora pridobiti otrokovo zaupanje in sodelovanje. Imamo celo primere, ko šola pošlje psihologu na pregled otroka čes, da je slaboumen. Globlja psihološka analiza pa pokaže, da je otrok vasa zaprt, nepristopen in trpi zaradi težkega kompleksa manjvrednosti. Presenetljiv dvig inteligentnosti ravnih predstavljajo takšni otroci, če spremene okolje in se razumevajoče in ljubeznivo ravna z njimi. Pri vsakem otroku ločimo duševno starost in dejansko ali kronološko starost. Na pr. Naš Tonček je star 8 let, po svoji duševni zmogljivosti pa je na stopnji 7 letnega otroka. Ali Koželov Mladen je star 11 let. Obiskuje 4. razred pomožne šole. Njegova starost na osnovi psihološke analize znaša 8 let in 5 mesecev.

Kovačev Jože hodi v 2. gimnazijo. Ves čas solanja je prav dober in celo odličen dijak. Star je 11 let, po svoji duševni zmogljivosti je star 12 let in 10 mesecev. Psihologi označijo to takole:

Kovač Jože;
Kronološka starost 11 let.
Mentalna starost 12; 10 let.
Studije duševne starosti ljudi in rezultati inteligentnih testov dokazujejo, da duševni razvoj doseže svoj maksimum pri 17-20 letu nato pa začne po 40 letu

počasni upadati. To pomeni, da se človek nekako pri 20 letih veliko bolje prilagodi novim situacijam, kot pa čez 30 let. Njegova raven mentalnega razvoja je sicer večja, zaradi pridobitvenih in priučnih izkušenj, padala pa bo počasni mentalna prilagoditev.

Tudi staršem bo koristilo, da si bodo s posvetovanjem psihologa ustvarili točno sliko o otrokovem duševnem stanju, ker le tako bomo lahko pripravili vsakega učenca do tega, da bo uporabljal svoje inteligentne

močene v znanju. Imajo torej svojo upravičenost.

V zadnjem času mnogo beremo o borovnicah. Kot sveže sadeže so borovnice zelo iskane in cenjene. Pri nas na podeželju so sveže in suhe borovnice znane kot dobro zdravilo pri driskah otrok. Te izkušnje so potrdila tudi nova raziskovanja in uporablja borovnice tudi že v predelani obliki, v obliki tablet.

V kompotu skuhane, suhe ali sveže borovnice torej zapirajo in torej odlično delujejo kot domače zdravilo za zdravljenje drisk.

Pri nas je še tu in tam ohranjena navada, da vlagajo sveže mladice SMREKOVE VRŠČIKE v kozarce za vlaganje sadja, s širokim vratom natresejo najprej plast smrekovih vrščikov, nato plast sladkorja, zopet plast vrščikov, pa plast sladkorja in tako dalje, dokler ni kozarec poln. To dobro zavezoje in postavijo za teden dni na sonce, da se iz vrščikov izcedi sok. Sok dajo potem pri prehladu dihalnih organov, kot osvježujoč sok za pitje in podobno. Sok je prijetno aromatičen in kislastega okusa in razredčen z vodo ali v čaju da prav okusno pijačo. Je poleg tega s zdravilna. Tak sok prav lahko uporabimo s sokom limone. Limona kot smrekovi vrščiki vsebuje sadne kisline in C vitamin. Vse to deluje prijetno osvježujoče, di-

ne zmognosti v polni meri in, da bi z njimi dosegel čim večje uspehe.

(Opomba: Mentalna starost — duševna starost)

Slavica Pogačnik-Tolčić

Zdravnik svetuje

MATI OPISUJE: Po opisu sodce gre pri vasi 5 in pol mesecov stari punčki za rahitične spremembe na lobanjskih kosteh, posebno v zatilju glave. Rahitis je sicer bolezen celoga organizma, vendar so najprej in najbolj vidne spremembe ravno na kosteh. Rahitis ima svoj vzrok v pomanjkanju D vitamina in v pomanjkanju v sončni svetlobi, zrak. Zaradi nezadostnih količin D vitamina v organizmu, ki je v zvezi s presnovno kalcija in fosforja, kostno tkivo ne zaapni in ostane mehko.

Zaradi mehkih kosti v zatilju in posebno še, če otrok leži vedno na eni strani, pride rado do ploščate glave na tisti strani, kar imenujemo po domače, da ima otrok zaležano glavo. Sicer spadajo te rahitične spremembe na glavi med lažje oblike rahitisa, ki se navadno nekolikokrat dobro popravijo, če ne gre res za izrazito ploščato oziroma štirioglo glavo, je vendar škoda, da se nista tako, ko se opazili te spremembe obrnili na prvo otroško posvetovalnico.

Da se prepreči asimetričnost glave v zatilju ali popravi že obstoječo, je treba paziti, da otrok ne leži vedno na isti strani glave. Če se to ne more doseči drugače, je treba polagati zatilje glave na trdo blazino, ki ima obliko obroča. Obroč mora biti napravljen po velikosti glave, da se bo točno prilagajal, kar bo onemogočilo, da bi si otrok sam izbral stranico, kjer se leže pri ležanju. Rahitis ali angličko bolezen zdravimo na splošno z obsevanjem s kremensko žujo in s sončenjem. Od zdravljenja je posebno uspešno viganol in kalciferol, to je vitamin D v kapljicah in ribje olje. Eno kakor drugo od teh sredstev se mora dajati po zdravniškem predpisu, ker so ta sredstva, če jih dajemo v prevelikih množinah škodljiva.

Za zdravljenje rahitisa je važna tudi primerna prehrana otrok. Otroku je potrebna kakovostna in količinsko odgovarjajoča prehrana. Izgubiti se je vsakega prehranjevanja kakor tudi enostranske prehrane z mlekom. Sveži jajčni rumenjaki vsebujejo vseh ostalih jedi največ D vitamina. Seveda ga je treba otroku nuditi surovega. Pri rahitičnih otrocih je potrebno skrbno mletka prej kot običajno zamenjati s keksi, pudingi, pasiranimi jetri, s pasiranim sadjem itd.

Kalciferole pripravite predelujevalne v primerih, ko gre za veliko pomanjkanje kalcija v kosteh.

»VEDENSKA TRIBUNA«
● v Ljubljani že v sredo ● popoldne

O zdravilnih rastlinah nekoč in danes

Kot domače zdravilne snovi so znane zdravilne rastline, ki vsebujejo grenke snovi. Take rastline so npr. pelin, encijan, lavendula, rože, planinski mač, rman itd. Vse te rastline imajo v sebi snovi, ki povzročajo v želodcu večje izločanje želodčnega soka. Hrana se tako bolje premeša in izkoristi, poveča se tek. Z uraditvijo prehrane pa se izboljša tudi splošno stanje.

Grenki čaj, kapljice — navadno so grenke zdravilne rastline namočene v žganju, imajo torej svojo upravičenost.

V zadnjem času mnogo beremo o borovnicah. Kot sveže sadeže so borovnice zelo iskane in cenjene. Pri nas na podeželju so sveže in suhe borovnice znane kot dobro zdravilo pri driskah otrok. Te izkušnje so potrdila tudi nova raziskovanja in uporablja borovnice tudi že v predelani obliki, v obliki tablet.

V kompotu skuhane, suhe ali sveže borovnice torej zapirajo in torej odlično delujejo kot domače zdravilo za zdravljenje drisk.

Pri nas je še tu in tam ohranjena navada, da vlagajo sveže mladice SMREKOVE VRŠČIKE v kozarce za vlaganje sadja, s širokim vratom natresejo najprej plast smrekovih vrščikov, nato plast sladkorja, zopet plast vrščikov, pa plast sladkorja in tako dalje, dokler ni kozarec poln. To dobro zavezoje in postavijo za teden dni na sonce, da se iz vrščikov izcedi sok. Sok dajo potem pri prehladu dihalnih organov, kot osvježujoč sok za pitje in podobno. Sok je prijetno aromatičen in kislastega okusa in razredčen z vodo ali v čaju da prav okusno pijačo. Je poleg tega s zdravilna. Tak sok prav lahko uporabimo s sokom limone. Limona kot smrekovi vrščiki vsebuje sadne kisline in C vitamin. Vse to deluje prijetno osvježujoče, di-

ne zmognosti v polni meri in, da bi z njimi dosegel čim večje uspehe.

(Opomba: Mentalna starost — duševna starost)

Slavica Pogačnik-Tolčić

Zdravnik svetuje

MATI OPISUJE: Po opisu sodce gre pri vasi 5 in pol mesecov stari punčki za rahitične spremembe na lobanjskih kosteh, posebno v zatilju glave. Rahitis je sicer bolezen celoga organizma, vendar so najprej in najbolj vidne spremembe ravno na kosteh. Rahitis ima svoj vzrok v pomanjkanju D vitamina in v pomanjkanju v sončni svetlobi, zrak. Zaradi nezadostnih količin D vitamina v organizmu, ki je v zvezi s presnovno kalcija in fosforja, kostno tkivo ne zaapni in ostane mehko.

Zaradi mehkih kosti v zatilju in posebno še, če otrok leži vedno na eni strani, pride rado do ploščate glave na tisti strani, kar imenujemo po domače, da ima otrok zaležano glavo. Sicer spadajo te rahitične spremembe na glavi med lažje oblike rahitisa, ki se navadno nekolikokrat dobro popravijo, če ne gre res za izrazito ploščato oziroma štirioglo glavo, je vendar škoda, da se nista tako, ko se opazili te spremembe obrnili na prvo otroško posvetovalnico.

Da se prepreči asimetričnost glave v zatilju ali popravi že obstoječo, je treba paziti, da otrok ne leži vedno na isti strani glave. Če se to ne more doseči drugače, je treba polagati zatilje glave na trdo blazino, ki ima obliko obroča. Obroč mora biti napravljen po velikosti glave, da se bo točno prilagajal, kar bo onemogočilo, da bi si otrok sam izbral stranico, kjer se leže pri ležanju. Rahitis ali angličko bolezen zdravimo na splošno z obsevanjem s kremensko žujo in s sončenjem. Od zdravljenja je posebno uspešno viganol in kalciferol, to je vitamin D v kapljicah in ribje olje. Eno kakor drugo od teh sredstev se mora dajati po zdravniškem predpisu, ker so ta sredstva, če jih dajemo v prevelikih množinah škodljiva.

Za zdravljenje rahitisa je važna tudi primerna prehrana otrok. Otroku je potrebna kakovostna in količinsko odgovarjajoča prehrana. Izgubiti se je vsakega prehranjevanja kakor tudi enostranske prehrane z mlekom. Sveži jajčni rumenjaki vsebujejo vseh ostalih jedi največ D vitamina. Seveda ga je treba otroku nuditi surovega. Pri rahitičnih otrocih je potrebno skrbno mletka prej kot običajno zamenjati s keksi, pudingi, pasiranimi jetri, s pasiranim sadjem itd.

Kalciferole pripravite predelujevalne v primerih, ko gre za veliko pomanjkanje kalcija v kosteh.

»VEDENSKA TRIBUNA«
● v Ljubljani že v sredo ● popoldne

seče hladno ote, ki je v iglicah pa da soku prijeten tuh. Za stari način priprave smrekovega soka je prav valjiv primer starega znanja in vese na stare izkušnje, ki v hladni pripravi brez kuhanja skusa ohraniti C vitamini.

Zimski čas je čas prehladov in vročega čaja. Pri nas po podeželju je še vedno najbolj iskan ČAJ IZ LIPOVEGA CVETJA. Tak čaj je cenen, saj raste lipa skoro v vsaki vasi, je okusen in do neke mere tudi zdravilen. Če smo prehlajeni nam prila vroč čaj. Mnenje pa so, da lipovo cvetje samo dosti ne pomaga kot zdravilo, ampak le izboljša okus čaju. Mnenja so, da bi prav tako lahko pomagala tudi sama vroča voda. Toda kje spet tako velike količine vroče vode? Sama vroča voda se upira. Lipovo cvetje, bezgovo cvetje in bezgovo jagode pa izboljšajo okus čaju in tako muremo popiti tudi večje količine vode, ki pogreje telo in okrepi občutek toplote. Od tod so tudi mnenja, da je tak čaj zdravilen. Kako priljubljen je lipov čaj nam kaže prav lepo tudi primer, da naši izseljenci v Ameriki še vedno prosijo za lipov čaj. Tam lipe ne rastejo, pravi čaj pa lipa ne rodi tako, zato imajo doma tega, ker so bili doma na lipa navajeni in tako romajo še danes paketi z lipovim cvetjem prek morja.

Za čaj pri prehladu sta dobra tudi JANEŽ in FENKELJ. Janež dajejo tudi matere dojenčkom v kamilicni čaj, če dojenček napenja. Fenkelj pa dajejo otrokom tudi v kruh, da ima boljši okus. Onem pa fenkelj preprečuje napenjanje in neugodje. K sa občutimo posebno, če jemo svež kruh. Janež in fenkelj vsebujejo hladno olje, ki pospešuje izločanje sluzi, ki se pri prehladu še posebno močno izloča. Benam pa to olje pomirja neto sluznico in siljenje na kašal; penha.

Za čaj pri prehladu uporabljajo tudi SLEZ, ANJIS in SLEZOVČE, ki obdaja vročilo sluz. Enako deluje tudi trpotec, sok. Pri različnosti gripa in dihalnih organov dajejo pri nas na podeželju tudi žajbelj, navadno kuan

na mleku. Žajbelj namočen skupaj s koreninami srčne moči v žganju pa nam da izvrstno sredstvo za grzanje in utrjevanje dišni, posebno če tem kapljicam dodamo malo metilnega olja.

METINO OLJE daje prijeten osvježiloč duh, do neke mere pa tudi razkužuje.

KAMILICE so skoro povsod znane kot dobro domače zdravilo. Uporabljajo jih za najrazličnejše bolezni, posebno pa tam kjer naj pomirijo bolečine, npr. pri trčanju v ušesih, zavijanju v trebuhu, za obkladke itd.

Komal se rodi otrok, že mu dajo piti kamilicni čaj, pozneje pa se srečujemo s kamilicami v najrazličnejših oblikah. Kamilice namreč vsebujejo snovi, ki pomirjajo, posebno svetle sluznice; sluznica se pomiri, s tem pa preneha tudi občutek bolečine. Kamilice dajejo navadno v obliki obkladov, suhih ali mokrih. Pomirjale ali segrete kamilice dajejo v vrečki na boleči ud in bolečina se vsaj omili če ne preneha.

(Se nadaljuje)

Od noše do mode

Izgovorimo: moda. In mislimo: Pariz. Po pravici. Kajti modo je ustvaril Pariz.

Nekdanje čase so poznali samo nošo. Nošo v različnih pomenih. Kot oblačilo ljudske skupine na določenem ozemlju. Torej kot ljudsko nošo. Kot oblačilo ob slovesnih priložnostih, kakor so svatovanje, žalovanje, stanovska in paradna noša. Sele potem, ko so si posamezne dobe osvojile svojstvena sredstva in oblike, je iz noše nastala moda.

Slovenci — na križišču dveh

kultur, vzhoda in zapada — smo že od nekdaj izpostavljeni mešanim vplivom. Zlasti strujanja z zahoda so vedno močno vplivala na naše življenje. To je vsekakor tudi vzrok, da je zahodna moda tako nezadržno ugona bljala našo ljudsko nošo.

Naša stara ljudska noša je bila že od davnaj močno odvisna od domačih načinov izdelovanja blaga. To, kar smo znali sami ustvariti, smo znali tudi sami s pridom uporabljati. Naše kmečko ljudstvo je začelo opuščati svojo domačo nošo, ko je začelo propadati naše domače platnarstvo in sukarstvo. Tisto, kar je bilo še pred prvo svetovno vojno pri nas v vsakdanji rabi — domača ravševina, domače platno, domači kroj in prastari deli noše, kakor pastirski dežni plašči iz bičja ali ličja, cokie, klobuk iz drevesne gobe — vse to obilje domačih izdelkov je v zadnjih tridesetih letih začelo tako naglo upadati, da bomo sčasoma samo še po etnografskih muzejih spoznavali in vedeli, kako so se oblačili naši dedje, naše babice.

Se v prvi polovici minulega stoletja smo imeli Slovenci več ko štirideset različnih tipov ljudske noše. Prekmurje, Vzh. Stajerska, Bela krajina so do danes še najbolj ohranile jugovzhodni tip noše, tip bele noše. Na drugi strani slovenske zemlje — v naši Istri in Brkinih — imamo južni tip. Osrednji slovenski tip pa obsega Gorenjsko, vso ljubljansko okolico, sega se daleč na Dolenjsko kakor tudi v slovensko Primorje, na zahodno Stajersko in čez planine na Korosko.

To so torej trije glavni tipi slovenske ljudske noše. Zelo različni so, zelo svojstveni, za etnografa posebno zanimivi, ker mu kažejo značilnosti treh etnografskih kultur na slovenskem ozemlju. Da, na razvoj slovenske ljudske noše so vidno vplivale panonska, sredozemska in alpska kultura, tatkisto, kakor so vplivale na vse naše kulturno življenje. Bolj kakor o skupnih značilnostih teh treh tipov govorimo o tistih elementih, ki prevladujejo v posameznih tipih. Tako prevladuje v jugovzhodnem ali panonskem tipu belo oblačilo. Za južni ali sredozemski tip noše je značilna dolga ženska srajca, bela platnena obleka, brezrokavna suknja in podobno. Alpsko nošo pa označujejo: žensko krilo z modrcem, rokavci in avbo; za moške: irhaste hlače in podobno.

Ne določa se samo pri nas, da zamira stara ljudska noša; še marsikdo po svetu je tako. Mogočna tekstilna industrija, vedno nova umetna vlakna, velikanski odmevi novih struktiv in modnih sredstev, med katerimi ohranja Pariz svojo neomajno veljavo, še več: diktatura — vse to vpliva danes na sodobno oblačenje meščana in deželanke, meščanke in deželanke, vpliva neprijetno bolj kakor v minulih časih, ko je preprosto ljudstvo iskalo zgledov na plemiškem in meščanskem kroju. Ampak moda je bila vedno razredna, v višjih slojih se je vedno razločevala od nižjih slojev. Višji stoji so že od nekdaj opuščali določeno modo, brž ko so jo sprejeli nižji sloji. Pri današnji veleproizvodnji morajo biti mojstri, ki ustvarjajo modo, še posebno iznajdljivi, da leto za letom, oh da za vsak letni čas pripravijo nove kolekcije, nove modele, nove vrste biaga in tkanin, klobukov, čevljev, kov, perila. In vsem tem daje direktive Pariz. Parižanka hvalimo zaradi njene prirojene ljubkosti in očarljivosti, zaradi rafinirano preproste elegancije. Parižanka je redkokdaj vzbuja hrupno pozornost, vedno je okusno opravljena. Tisto, kar je bistveno za njeno modo, je izbrani material, rafinirani deseni, očarljiva linija. Ugajati — to je hotela že stara naša naših babic, ko so bile še mlade. Ugajati — to je tudi danes splošno veljavno gesto mode, ki se venomer zgleduje po Parizu. In zato izgovorjamo: moda, mislimo pa na Pariz.

Naj bo dež, lepo naj kaže, čevlji je potreben maže!

Ne pozabi na pravilo: »FO X« za čevlje je zdravilo!

RIŠE: MIKI MUSTER

151. »Alala! Ce umremo, pač umremo! Pa imas ti morda boljši načrt?« je povprašal Mavgli. Kaj je premisljevala, dolgo, dolgo je bila povsem negibna. Potem se je zganila. »Pojdiva k reki! Pokazala ti bom, kako se boš ubranil dotov!« Pognala se je proti glavnemu rokavu reke in se spustila v vodo. Mavgli se ni obotljal in je skočil za njo.

152. Objel je kačo okrog vratu, pritisnil desno o tesno k njenemu trupu in iztegnil noge. Potem je Kaja spavalva proti toku tako spretno in hitro, kakor je znala samo ona. Tako sta kmalu priplavalva v sotesko, ki so ji stiskale visoke marmorne pečine. Mavgli se ni plašil čeri in vrtincev. Končno se je Kaja ustavila ob majhni čeri.

153. Deček je zavohal nenavaden, neprijeten vonj. »To je kraj smrti,« je rekel. »Zakaj si me pripeljala sem?« Kaja je modrovala: »Slon se ne umakne tigu, toda oba skupaj se skrivata pred doli. Pred kom pa se umakne mali narod pečim? Povej mi, človeček, kdo je gospodar tega kraja?« Mavgli se je nehote prestrašil: »Pojdiva proč, Kaja!«

SLOVENSKI POROČEVALEC

Kakšna naj bodo telesnokulturna tekmovanja med delovnimi kolektivi?

Zanimiva, pisana in privlačna - za vse

Prvi slovenski festival telesne kulture je bil za vse privrženec zdravega športa in telesne kulture pri nas pomembna manifestacija, in sicer ne samo zaradi raznovrstnih doživetij na planem, temveč predvsem zaradi tega, ker je učinkovito usmeril razvoj telesne kulture na najboljšo pot. K dogodkom, ki so neprecenljive vrednosti za nadaljnji razvoj telesne kulture, sodi tudi zbor upravnega odbora Športne zveze Slovenije v Ljubljani, na katerem so — v glavnih festivalskih dneh — razpravljali o športu v delovnih kolektivih. Besede s tega sestanka živo govore, da bo Športna zveza Slovenije skupno z ostalimi množičnimi in strokovnimi organizacijami v prihodnje načrtno in vsestransko skrbela za telesno kulturo med delovnimi kolektivi.

Šport je nedvomno tehta osnova za splošno vzgojo proizvajalca: telesna kultura lahko veliko prispeva še k večji produktivnosti v domačem družbenem sistemu. Krepki zdravje naših delovnih ljudi. Tega so se v delovnih kolektivih po osvoboditvi dobro zavedali prav vsi. Dokler ni bila napačno sestava o delavskem športu, ki je temeljil na prostovolnosti in ni temelj nobenih administrativnih obveznosti (registracije, izkaznice ipd.), niso zavreli vsestranskega interesa na planem, na preprostem občutku in igrišču za tovarno in drugod.

NEKAJ ŠTEVILNIH PODATKOV

Dokaz so predvsem — številke! Leta 1956, v času najbujnejšega procveta množičnega delavskega športa pri nas, je bilo zaposlenih v gospodarskih organizacijah in ustanovah (2200) približno 315.000 delavcev in nameštencev. To leto je bilo vključenih v 87 športnih društev in 1100 športnih aktivov v ustanovah in podjetjih nad 27.000 rednih športnikov in športnic. Šport je v takih kolektivih postajal vsakomur dostopna stvar. Štatsistični podatki iz leta 1956 kažejo, da je bilo med 370.000 delavci in nameštenci v 69 društvih in samo 208 aktivih približno samo še 33.200 rednih športnikov. V povprečju je samo vsaj petina delavstva med zaposlenimi redno goli eno izmed športnih panog. Škrtača, bil je to ostromen korak — nazaj, ki je nedvomno imel

gih vidikov, n. pr. zaradi fizičnih deformitet in raznih bolezni. Špet naj govore številke: med mladino v strokovnih šolah je deformitet ob začetku 40,9%, ob zaključku uka pa 61,7 odstotkov! Ali pa: leta 1956 je bilo izgubljenih zaradi bolezni 5 milijonov 613.000 delovnih dni!

DELAVSKA TEKMOVANJA SE MORAJO SE BOLJ UDOMAČITI!

Ti podatki samo na vso moč podpirajo vse tiste, ki se odločno zavzemajo za telesno vzgojo v delovnih kolektivih. Res je sicer, da vse slabosti niso posledice premanjše športne aktivnosti, lahko pa odločno trdimo, da bi bili boljši in boleznijo mnogo manj, če bi mladi delavci redno vsaj dvakrat tedenkrat med športnike. Z drugimi besedami, gospodarska in prihrankovna sredstva, izdatna bi bi bil prispevek k zbolšanju življenjske ravni. V mnogih kolektivih za zdaj še ni kažejo dovolj zanimanja in razumevanja za telesno kulturo. Gospodarsveniki ponekod še zmerom ne cenijo dovolj rednega športnega udejstvovanja mladih delavcev in vpliva na njihovo večjo produktivnost. Zastarele misli bi treba klopiti čimprej ovržiti in se na novo lotiti delavskega športa. V nekaterih gospodarskih panogah so to že storili: najbližji dogodek te vrste je uspešna manifestacija delavcev-športnikov iz elektrosposodarstva, ki je bila pred dnevi v Novi Gorici. Tudi v nekaterih drugih panogah so letne in zimske športne igre poglne globoke koreline, n. pr. med poštarji, grafiki, gradbeniki, kovinarji, kemiki, tekstilci, ru-

darji, usnarji, metalurzi, železnarji, v državni upravi, med invalidi in — da ne pozabimo — med novinarji. Nikakršnega uspeha pa za zdaj še ni v lesni in gozdarski industriji, v kmetstvu, v živilski industriji in v zdravstvu ter prostvi. Za slednja dva primera ni pravega opravila in precej škoduje tudi v drugih panogah.

Športne igre in tekmovanja, zdaj ponekod že kar tradicionalna, morajo biti predvsem zanimiva pisana in privlačna za vse aktivne športnike in ostale elne kolektiva. Za igre je pač najbolje izbrati tiste panoge, ki se jih delavci in uslužbenici najhitreje naučijo in privadijo ter hitro vabijo med tekmovalce se ostale. Sistemi in pravila naj bodo čim preprostejši in prilagojeni želiam vseh tekmovalcev, nikakor pa ne takšni kot v športnih društvih in kolektivih zelo pripravno je n. pr. tekmovanje med gospodarstvi pr. tekmovanje med gospodarstvi po sistemu, ki zagotavlja i množičnost i kvaliteto (ocenjevanje za udeležbo in dober plasma), nadalje nogometna tekmovanja med obrati, medobratna in medkolektivna teklaška tekmovanja, pa še smučanje, sankanje, strigeljanje, odbojka, košarka, namizni tenis, šah ter izleti, peš in a kolesi, in taborništa.

Ta delavska športna tekmovanja bodo morala v prihodnje podpreti športne in druge telesnovzgojne organizacije, predvsem na seveda nova šola, ki bo morala mladega človeka pripraviti za redno sodelovanje v športu. Za ta namen bo treba najti materialna sredstva, najboljše kar skupno prizadevanji za vzrast našega telesnovzgojnega šolstva v celoti. (uh)

Vroče, vroče, vroče...

Ko se nam te dni v najbolj vročih urah skoraj »možgani kuhajo« in vsi hrepenimo po hladu in mrzli kopeli, niti ne pomislimo, da je lahko še huje in prav to nam vremenoslovci napovedujejo za ta teden. Tolažimo se lahko le s tem, da so se že večkrat zmotili. Pa

pa kajpak ameriški turisti, ki hočejo za svoj denar po vsaki ceni videti to, za kar so plačali, pa naj se tudi skuhajo v vročini, ki izžareva iz razpolječa asfalta. Zato pa zvečer zopet odhajajo iz Pariza in zidov. Tolažimo se lahko le s tem, da so se že večkrat zmotili. Pa

nihi precej dela, preden so jo pripravili do tega, da se je zopet oblekla. Vendar si znajo Dunajci pomagati tudi brez vode. Preteklo nedeljo niso spili nič manj kakor 2 milijona litrov piva. Po vsej Avstriji so organizirali posebne gozdne straže, katerih članje so upokojenci, študentje itd., ker se bojijo gozdnih požarov, ki bi bili posebno v gorah katastrofalni. Tudi v Celovcu primanjkuje vode in so začeli odpirati in čistiti stare vodnjake, ki so že zdavnaj opušteni. Vrbsko jezero se je v enem dnevu v soboto segrelo za 3,2 stopinji; ob 8. junija je imelo 23,4 ob 17. pa 26,6 stopinj Celzija.

»Ni vraga rezgetata končiča, sves dan razvažava led po mestu, pa, da za naju ne bi ostalo vsaj nekaj tega tako prijetnega osvježila.« Tako si najbrže mislita »modrijana« na sliki, ko udobno ližeta kocko ledu, ki jo je jima položil košička.

»Italijski so jo pravzaprav še najbolj odnesli. Res je vroče, vendar imata Palermo in Catania na Siciliji le 23 stopinj Celzija vročine, kar je za tiste kraje normalno, obenem pa najnižja temperatura v Evropi te dni. Stanje pri nas veste iz dnevnih poročil. Dubrovnik je imel 40 stopinj Celzija, Nova Gorica na drugem koncu države 39 stopinj Celzija, drugod pa ne dosti manj.

Da vam pa ne bo ob tem poročilu še bolj vroče, bomo pogledali še malo čez morje. Medtem ko na Aljaski na skrajnem severu Amerike, tam kjer so prej še polsti nosili kožuhe, od vročine gorijo gozdovi in na jugu ZDA razgrajajo orkani, vada v Južni Afriki pravo nevoljno razpoloženje. Tam te dni neprenehoma sneži. V pokrajini Natal ga je ponekod našlo tudi po 5 m. Zameti so prekinili vse promet. Na cestah pred zameti je tudi po 500 avtomobilov v koloni zamedenih. Tako tam. V Avstraliji pa se farmarji ne morejo pritožiti, da ausa ugonabnja njihove ovce, ker odkar je pri nas taka vročina, tam hje kakor iz škafa. In vse to niso novinarske race! Kdo je temu kriv, ali nova eksplozija na soncu, ali atomske na zemlju — ne vemo.

Kaj pa naši sosede? Avstrija je zelo prizadeta, Dunajski vodovodni zbiralniki so skoraj čisto prazni in mestni očeje so proglasili izredne ukrepe proti onim, ki trošijo vodo v nemar. Prepovedano je škropljenje ulic in vrtov, čiščenje stopenj in pločnikov, kdor bi si pa privoščil pranje avtomobila, bo le po odšli 1000 šilingov (12.000 din) kazni. Po mestu krožijo policijske patrulje in nadzirajo, če se meščinj teh odredb držijo. Dostj je tudi žrtev sončarice. Tako se je v petek neka mlada ženska na poti v kopališče slekla do golega in so imeli straž-

ZAKLJUČEN JE TURNIR ZA ŽENSKO PRVENSTVO LRS Švarcercjeva iz Maribora — prva

V nedeljo se je v Idriji končalo letošnje republiko šahovsko prvenstvo za ženske. V zadnjih dveh krogih so bili doseženi še ti rezultati:

X. krog: Arh: Švarcer remi, Ljiljak: Dvoržak in Stekar: Ceglar 1:0, Koren: Korban in Prezelj: Renčelj 0:1 ter Piberl: Puc 1:0; XI. krog: Puc: Švarcer remi, Renčelj: Piberl 0:1, Korban: Prezelj 1:0, Ceglar: Koren 0:1, Dvoržak: Stekar 1:0 in Piberl: Švarcer remi.

KONČNI VRSTNI RED: Švarcer 8,5, Stekar in Ljiljak 8, Piberl 7,5, Koren 7, Korban 6, Dvoržak 5,5, Renčelj 5 Puc 4,5, Arh in Ceglar 3 ter Prezelj 0. Med prvo petorico so kar štiri Mariborčanke, saj je iz Stekarcjeve iz Ajdovščine uspelo vrtniti se mednje. Prva trojica bo igrala na letošnjem državnem prvenstvu.

Idrijskani so vse igralke nagradili s krasnimi domačimi izdelki (vezaninami in šipkami). Fu.

TRAK ATLETSKIH PRIREDITEV TEČE DALJE... Pred durmi je niz velikih dogodkov

Rezultati s srbskega stadiona so presenetljivo dobri za temperaturo kakih 40 stopinj, na katerih so se še toliko tekme. To pa je spet dokaz, da vročina ugodno vpliva na eksplozivne discipline

Kljub pravi tropski vročini teče trak atletskih prireditev brez zastoja dalje. Minulo nedeljo je bilo Valjevo prizorišče tradicionalnega ženskega medrepubliškega troboja Hrvatska—Slovenija—Srbija, v Atenah pa je gostovala jugoslovanska mladinska reprezentanca. Slovenci smo z izkupičkom obeh tekem lahko zadovoljni. Slovenke so premočno zmagale, celjska mladina Lešek in Kač pa sta bili edini svetli točki jugoslovanskega zastopstva v Atenah.

ugodne presenečenje: njihova ekipa je bila odlična (startalo je osem članov A reprezentance) in poraz, ki smo ga morali spravit, je bil izredno visok.

Mladi jugoslovanski rekord v skoku s palico Lešek se bo gostovanja v Atenah gotovo še dolgo spominjali. Ne glede na to, da je sam z odličnim rezultatom 480 cm zmagal na dvoboju, je imel tudi priložnost osebno prisotovati rešenju evropskega rekorda Nemca Prussgerja. Grk Rabanis — bočji Leškov tekmelec, na balkanskih igrah — je prekosil 455 cm in tako za 3 cm popravil stari rekord. Le kako bo v Atenah naš hrvatski šampionatu konec avgusta?

- MOSKI:**
100 m Lorger (K) 10,5 — izenačen rek.
150 m Važič (K) 3:47,6
110 m ovir: Lorger (K) 14,8 — izenačen rek.
palica Lešek (K) 431 cm
- ZENSKJE:**
100 m Sikovec (K) 12,2
200 m Sikovec (K) 25,3 — izenačen rek.
Mimo teh je Važič postavil novo rekordno znamko tudi na 5000 m, veliko rekordov v svojih kategorijah pa so prispevali še mladinci in mladinke.

Mednarodna reprezentanca Jugoslavije je odpotovala v Atene doslej najbolje izbrana, kakor je dejal zvezni kapetan Veka Lišč. Grki pa so nam pripravili ne-

se ozmimo še po Evropi, kako je drugod. Vročinski val, ki je prodrl iz Severne Afrike preko Španije v Evropo, je zajel prav vse dežele našega kontinenta tja do skrajnega severa Skandinavije. Zanimivo je, da je ta val najprej in najbolj prizadel severne predelje Nemčije in Dansko ter oplazil Norveško, Pretekli teden je nosil rekord Hamburg z 41 stopinjami Celzija v senci. V severno-nemških ravninah so odpravljali vodovodi, studenci so usahnili in ljudje so vozili vodo iz Elbe ter jo prodajali kmetom po 40 pfeningov (30 din) za vedro. Goreli so gozdovi, na tisoče hektarjev je zajel požar, ki je upepelil tudi več vasi. V petek in soboto pa je prišlo na Pomorjanskem do nenadnih padcev temperature od 40 stopinj Celzija na 17 stopinj Celzija, kar je povzročilo silne pljuske in viharje.

ZNIDARJEVA — PRVAKINJA TUDI MED ČLANICAMI

LJUBLJANA, 8. jul. — Popolnoma so pod Cekinovim gradom nadalevali večeraj prekinjeno finalno igro članic za prvenstvo Slovenije. Lanska prvakinja Truda Lovrečeva in 15-letna Znidarjeva sta začeli pri stanju 6:4, 1:3 za Znidarjevo. Prve igre je dobivala Znidarjeva in je Lovrečeva z edini osvojenim gamom izenačila na 4:4. To pa je bilo tudi vse, kajti naslednji igra sta spet pripadala Znidarjevi, ki je z tremi osvojenimi noslovi najuspešnejša igralka turnirja.

Hud poraz mladih atletov v Atenah

V nedeljo pozno zvečer se je v Atenah končal atletski miting med mladima reprezentancama Jugoslavije in Grčije, na katerem so po dveh dneh zmagali grški atleti s 116:74 točkam. Oba dni so mogli jugoslovanski atleti zasedati samo tri prva mesta, in sicer Lešek v skoku s palico (4,39 m), Soklič v kladivu (55 m) in Kač v metju kopja (59,04).

S TUJEN KO VESTI

da je eden najboljših teniških igralcev na svetu in letošnji drugič zaporedoma zmagovalac wimbledonskega turnirja Lew Hoad preselil med profesionalce ter podpisal pogodbo s teniško skupnino znanega ameriškega menadžerja Jacka Kramerja.

To je bilo peto srečanje mladinskih ekip Grčije in Jugoslavije, ki sta igrali na traktu zmagali Jugoslovani, Grki pa dvakrat. Nastop je gledalo okrog 15.000 ljudi.

Leninogrski drobiž

Leninograd, 8. julija. — V prvem kolu letošnje skupnega šahovskega dvoboja med 82 in Jurkoslavijo sta se srečala dva mlajša reiša udeležence tega dvoboja, in sicer Piro, ki je star 30 let, in Toluš, ki je tri leta mlajši. V tem srečanju je zmagal mlajšije — Toluš.

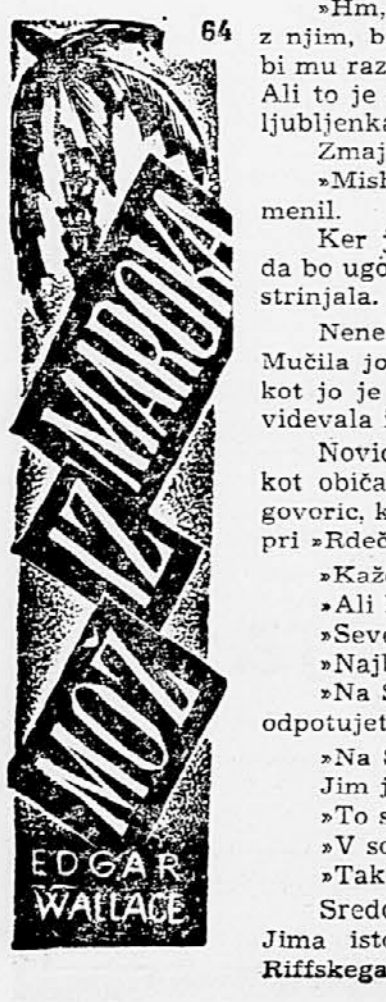
V ostalem je na Piro med udeleženci tega turnirja edini, ki je igral v svoji karieri s šestimi svetovnimi prvaki, in sicer Laszkerjem, Capablancu, Aliehinom, Euwejem, Botvinnikom in Smislovim. Edini svetovni prvak, s katerim ni sedel za šahovsko desko, je bil Steinz. V partiji Petrosjan-Trifunović je slednji pri 21. potezi porabil nič manj kakor 20 minut za razmišljanje. Kljub temu pa ni postal zasvojlive obzračje, marveč je celo spregledal naslednjo vmesno potezo, s katero je Petrosjan zagrozil s šahom in spr-

Matanović

delo kar 20 do 30 minut. Flohr je nekoli v tej zvezi dejal: »Če bi igrali brez ure, bi Bronstein pri prvi potezi mirno razmišljal tudi celo uro.«

Proti Gellerju je Trifunović začel o strogo nadaljevanje, ker je Geller postopno sklepal, da njegovo nasprotnik ne bo izbral te variante. V nadaljevanju partije je Trifunović ponudil menjavo da, kar objektivno ni bilo najboljšo. Ko so ga vprašali, zakaj je naredil to potezo, je odgovoril, da je poznajoč svolega hudega nasprotnika, prav tako domneval, da se ne bo spustil v pozicijo, ki bi igro sprostilja. (Tanjuz).

»Hm,« je zamrmral lord dobre volje, »če bi moral potovati z njim, bi mu kajpak napisal zelo vljudno pismo, v katerem bi mu razložil, da nikakor ne morem sprejeti njegove ponudbe. Ali to je nekaj povsem drugega — kaj ne misliš tudi ti tako, ljubljenska?»

Zmajal je z glavo, ko je spet pogledal pismo.

»Mislim, da nama bo potovanje dobro delo,« je naposled menil.

Ker je vedel, kako zelo je proti Hamonu, je pričakoval, da bo ugovarjala. Bil pa je prijetno presenečen, ko se je z njim strinjala.

Nenehno bivanje v Creithu ji je postalo sčasoma neznosno. Mučila jo je misel na bolnika v hiši gospe Cornfordove, tako kot jo je mučila tudi misel na Jima, ki ga zadnji čas ni več videvala in ga tudi ni hotela videvati.

Novico o nameravanim potovanju je zvedel Jim najprej, kot običajno, od Bingerja, ki je dobival svojo modrost iz govorice, ki so se širile po Creithu, predvsem pa v gostinski sobi pri »Rdečem levu«.

- »Kaže, da si je Hamon jahto samo izposodil.«
- »Ali hočete s tem reč, da je ladjo najel?«
- »Seveda, gospod, ako so moje poizvedbe točne.«
- »Najbrž ste se zmotili — kam pa naj bi odplula?«
- »Na Sredozemsko morje. Gospod Hamon in njegova sestra odpotujeta v Ameriko.«
- »Na Sredozemsko morje?«
- Jim je zamišljeno zrl na glavico svoje pipe.
- »To se pravi... Kdaj bosta odpotovala?«
- »V soboto zvečer, gospod.«
- »Tako, tako!« je dejal Jim.

Nekoliko odmaknjena od ceste za Bagshot stoji sredi gozda majhna lična cerkev, skrita za drevjem. Z deželne ceste vodi v hladne globočine gozda še dokaj široka stranska pot, ne da bi mogel človek slutiti, da je tu skrita stavba. Spomladi cvetejo tod divje vijolice v velikih množinah.

Ralph Hamon je pustil svoj avto na cesti za Bagshot in poizvedoval dalje peš. Nekaj časa je gledal malo cerkev, ali njena lepa zunanost in resnično lepa okolica ga še zdaleč nista razveselili. Čutil se je, kdo je mogel biti tako neumen, da je sezidal cerkvico tukaj, milje daleč od prve vasi. Razmišljal je tudi o tem, koliko denarja so morali zbrati, da so lahko cerkvico sezidali in kateri norec je razsypal toliko denarja za to nekoristno poslopje.

Zunanja vrata cerkvice so bila odprta. Stopil je v majhno, s stebri podprto preddverje in odprl z bronom okovana vrata. Okensko steklo čudovitih barv in marmornat oltar sta delala notranjost večjo, kot je bila v resnici. Neki moški je čistil marmornata tla in se ozrl kvišku, ko je zaslišal, da so se vrata odprla.

- »Dober dan,« je pozdravil Ralph. »Je vikar tukaj?«
- Cerkovnik je odkimal.
- »Ne, tukaj ni vikarja. Navadno pride semkaj župnik iz St. Barnaba, da opravi službo božjo. Povečini pa odpremo cerkev le za poroke, tudi danes bo ena.«
- »Za poroke?« je vprašal Ralph presenečen.
- »Da, tu je na moč romantično,« je dejal mož. »Saj veste, kakšni so mladi — tudi romantiko ljubijo v življenju. To cerkvico je sezidal za poroke neki mlad bogat pastor. Kako se je že imenoval?«
- »Bannockwaite.«
- »Da, tako mu je bilo ime.« Cerkovnik je zmajal z glavo.
- »Bil pa je slab človek, sodeč po vsem, kar sem o njem slišal.«

Bila je torej cerkev za poroke! Za Hamona je bila to dobra novica. Potem je moral biti kje tudi seznam. Povprašal je po njem cerkovnika.

»Kakopak, gospod. Cerkvena knjiga je v zakristiji. Ne vem pa, če vam jo smem pokazati. Vsekakor pa morate plačati pristojbino.«

»To bom rad stóril, prijatelj, ali pokažite mi jo.«

Sledil je možu skozi majhna obokana vrata v tesen prostor, v katerem je bila le miza in nekaj stolov. Hamon se je bal, da mu cerkovnik ne bo smel nikaj pokazati knjige. Vendar pa ni bilo nikakih zaprek, zakaj mož je odklenil predal in položil težko knjigo na mizo.

- »Kdaj pa je bila poroka, ki se zanjo zanimate?«
- »Pred petimi ali šestimi leti.«
- »Ravno tedaj so pa cerkev tudi dogradili,« je dejal cerkovnik in odprl prvo stran knjige, da dokaže svojo trditve.
- Ze prvi vpis v seznam je potrjeval, da sta se poročila Ferdinand Charles Farrington in Joan Mary Carstonova.
- Z drhtečimi prsti si je Hamon vpis prepisal, dal cerkovniku bogato napitnino, zatem pa odhitel venkaj. Od daleč je videl, kako se nekdo sprehaja med bori. V svojem razburjenju pa ni pazil nanj, dasiravno ga je oni prepoznal.
- Razmišljal je, kako bi najbolje uporabil svoje odkritje. Ali naj gre takoj k Joani in ji pove, kaj je odkril ter zagrozi, da bo njene skrivnosti objavil? Toda ta načrt je takoj ovrgel. Kaj pa naj sploh objavi? Kljub vsemu pa je prišel do važnega odkritja, ki bo imelo prej ali slej zanj veliko vrednost.
- Dosti bolje razpoložen, kakor pa je bil zadnje dni, se je vrnil v mesto. Kapetan Welling je opazoval njegov odhod in bi mu bil najraje takoj sledil, toda prej je še moral dognati, kaj je bilo privedlo denarnika v Ascot k tej samotni cerkvi...
- Lydijsa je nadzorovala pospravljanje svojih stvari v kovčke, ko se je njen brat vrnil. Bil je mnogo prijaznejši kot navadno.

Pariz je čez dan napol prazen. Po njegovih ulicah hitijo le oni, ki imajo nujne posle in

lokale. To življenje kipi do ranega jutra, ko se pred žarečo sončno kroglo vse poskuja.

Kaj pa naši sosede? Avstrija je zelo prizadeta, Dunajski vodovodni zbiralniki so skoraj čisto prazni in mestni očeje so proglasili izredne ukrepe proti onim, ki trošijo vodo v nemar. Prepovedano je škropljenje ulic in vrtov, čiščenje stopenj in pločnikov, kdor bi si pa privoščil pranje avtomobila, bo le po odšli 1000 šilingov (12.000 din) kazni. Po mestu krožijo policijske patrulje in nadzirajo, če se meščinj teh odredb držijo. Dostj je tudi žrtev sončarice. Tako se je v petek neka mlada ženska na poti v kopališče slekla do golega in so imeli straž-

